

12/311 GODINA XXX. PROSINAC 2011. CIJENA 8 KN

Ladonja

Vjerski informativno-kulturni list

30 godina

**Mons. Dražen Kutleša,
biskup koadjutor
Porečke i Puliske biskupije**

Čestit Božić i sretna 2012. godina!

Crkva Sv. Nikole u Pazinu

Pazin se kao župa spominje 1177. godine u povlastici pape Aleksandra III. porečkom biskupu Petru. Najstariji trag kršćanstva na ovome prostoru je benediktinska opatija Sv. Mihovila na Kamužbregu, utemeljena za franačke vladavine u 7./8. st. U 13. st. imanje opatije zvalo se Feud crkve Svetog Mihovila na brdu kod Pazina.

Pazin se prvi put spominje u darovnici Otona II. iz 983. godine kao *castrum Pisinum*. Kaštel i naselje stariji su od isprave. Župna crkva sagrađena je 1266., ne u starogradskoj jezgri, već podalje. Proširvana je i obnavljana u nekoliko navrata tijekom stoljeća. Današnje kasnogotičko višekutno svetište izgrađeno je 1441. godine. Poligonalni prezbiterij nadsvoden je rebrastim zvjezdolikim svodom, koji je postao uzorom nizu istarskih crkava u 15. i 16. st. Na stropu su grbovi naselja i plemićkih obitelji.

Nepoznati majstor izveo je oko 1460. godine na svodu i zidovima freske izuzetne kvalitete. Ikonografski ciklus obuhvaća stvaranje svijeta, borbu anđela, sv. Mihovila u središnjem polju te na zidovima likove proroka i prizore iz Staroga i Novoga zavjeta s velikim prikazom Isusova raspeća iznad glavnoga oltara.

Crkva je proširvana kapelama od 1659., barokizacija je završena 1764. godine, ima sedam oltara i orgulje slavnoga Gaetana Callidoa.

Župom upravlja vlč. Mladen Matika.

Prosinac

Č 1 Natalija, Eligije
P 2 Biblijana, Blanka
S 3 Franjo Ksaverski, Lucije

N 4 2. DOŠAŠĆA
Ivan D., Barbara
P 5 Saba, Savka, Ada
U 6 Nikola biskup, Nikša
S 7 Ambrozije, Agaton
Č 8 Bezgr. začeće BDM
P 9 Valerija, Radomila
S 10 Gospa Lurdska

N 11 3. DOŠAŠĆA
Damaz, Damir
P 12 Ivana Franciska Chantal
U 13 Lucija, Svjetlana
S 14 Oton iz Pule,
Ivan od Križa
Č 15 Darija, Kristina, Irenej
P 16 Adela, Zorka, Albina
S 17 Lazar, Florijan

N 18 4. DOŠAŠĆA,
Gracijan
P 19 Urban, Tea, Vladimir
U 20 Amon, Teofil, Bogoljub
S 21 Petar Kanizije
Č 22 Honorat, Časlav
P 23 Ivan Kentijski, Viktorija
S 24 Badnjak, Adam i Eva

N 25 BOŽIĆ - ROĐENJE ISUSOVO

P 26 Stjepan Prvomučenik
U 27 Ivan ap. i ev., Janko
Fabiola
S 28 Nevina djećica, Nevenka
Č 29 Toma Becket, David
P 30 SVETA OBITELJ,
Nicefor
S 31 Silvestar papa, Melania

Spomendani

4. prosinca

Sv. Barbara – Raša, crkva u obliku prevrnutoga rudarskog vagoneta građena od 1937. do 1942. godine, kada je podignuto novo naselje, Raša.

6. prosinca

Sv. Nikola – Barban, župa osnovana 740. godine, župna crkva dograđena i posvećena 1701. godine, zvonik nadograđen na srednjovjekovnoj kuli; Pazin.

8. prosinca

Bezgrešno Začeće – Sv. Ivan nad Rašom, drevna župa, crkva sagrađena u 18. st., vjerojatno na mjestu ranije; nekadašnja župna crkva bila je crkva Sv. Ivana Krstitelja, na groblju.

13. prosinca

Sv. Lucija – Skitača, župa osnovana 1632. godine odvajanjem od labinskog, župna crkva sagrađena 1616.; Sv. Lucija (Pazin), kapelacija osnovana 1986., a župa 1992. godine, crkva sagrađena u 16. st.

26. prosinca

Sv. Stjepan – Krasica, župu 1964. osnovao biskup dr. Dragutin Nežić; Motorun, župa vjerojatno postoji već u 6. st., crkva sagrađena 1580. na mjestu ranije; Petrovija, samostalna kapelacija, crkva sagrađena 1639. godine.

31. prosinca

Sv. Silvestar – Kanfanar, župna crkva sagrađena 1696. godine na mjestu ranije.

I Riječ je tijelom postala!

Molimo Svetu Obitelj neka učini da u svim kršćanskim obiteljima vlada život molitve, rada i predanja svetoj volji Božjoj. Neka učini da u našim kršćanskim obiteljima vlada duh ljubavi i slike, duh zadovoljstva i poniznosti, duh svetosti i pravog kršćanskog života – jednom riječju Duh Božji.

Piše Zdenka JELAČIĆ

Prve nedjelje nakon Božića Crkva slavi blagdan Svetе Obitelji: Isusa, Marije i Josipa. Ovaj je blagdan zapravo produženi Božić, jer je Božić sam po sebi „blagdan obitelji“ te svjedoči osnovnu činjenicu naše ljudske egzistencije – obitelj. Bog se rodio u obitelji i na taj način posvetio ljudsku obitelj. Obiteljski fundamenti sazdani su na očinstvu, majčinstvu i potomstvu. Nazočnost djece u obitelji znak je da se život nastavlja i očit je dokaz Božjeg čudesnog stvaralaštva.

Bog se rodio u obitelji

Promatrajući betlehemsку štalicu u božićnoj noći, kad je Riječ postala tijelom, otkrivamo otajstvenu istinu: Bog se rodio u obitelji. Vječna Riječ – Bog postao je čovjekom. Društveno, vjersko i političko ozračje u vremenu Isusova rođenja bilo je opterećeno nepravdama, grijehom te sukobima i upravo u tome času povijesti u betlehemskoj štalici, iz krila Blažene Djevice Marije, rodila se Ljubav, Istina, Svetost, kako kaže sveti Ivan apostol: „I Riječ je tijelom postala!“ (Iv 1,14). Zbog toga događaja zemlja s anđelima pjeva pjesmu: „Slava Bogu na visini! na zemlji mir ljudima dobre volje.“

Unazaretskoj obitelji vladao je obiteljski sklad jer je dopustila da u njezin prostor uđe Bog preko Djeteta Isusa. Sve su obitelji pozvane da dopuste da u njihov prostor uđe Bog te da cijelo čovječanstvo bude jedna velika Božja obitelj koju će činiti svaki pojedinac, čak i onaj tko nema vlastitu obitelj. Ta jedan nam je

Otar nebeski! Bog Otac i Sveta Crkva žele da se svi osjećamo kao braća, da se ljubimo svi kao braća i sestre.

Slika Trojstva u obitelji

Božanska Riječ je tijelom postala u obitelji – svetoj nazaretskoj obitelji Josipa i Marije. S Isusovim rođenjem na zemlji imamo sliku trojstva. Najprije obiteljsko Trojstvo na nebu: Otac, Sin i Duh Sveti, zatim obiteljsko trojstvo na zemlji: otac, majka i djeca te napokon nebesko-zemaljska obitelj: Josip, Marija, Isus. Tako se obitelj ukorijenila na nebu i na zemlji, ali se protegnula i kao most između neba i zemlje.

Papa Benedikt XVI. prigodom svoga posjeta Zagrebu naglasio

je: „Svakomu je dobro poznato kako je kršćanska obitelj poseban znak Kristove nazočnosti i ljubavi i kako je ona pozvana dati posebni i nenadomjestivi doprinos evangelizaciji. Blaženi je Ivan Pavao II., koji je čak tri puta posjetio ovu plemenitu zemlju, tvrdio da je kršćanska obitelj pozvana živo i odgovorno sudjelovati u poslanju Crkve na vlastiti i originalan način, stavljajući u službu Crkve i društva samu sebe u svojoj biti i djelovati kao intimno zajedništvo života i ljubavi. Kršćanska je obitelj uvijek bila primarni put prenošenja vjere te i danas posjeduje velike mogućnosti za evangelizaciju u mnogovrsnim okruženjima.

Sveta Obitelj

Sveta nazaretska obitelji, moli za naše obitelji

Molimo Svetu Obitelj neka učini da u svim kršćanskim obiteljima vlada život molitve, rada i predanja svetoj volji Božjoj. Neka učini da u našim kršćanskim obiteljima vlada duh ljubavi i slike, duh zadovoljstva i poniznosti, duh svetosti i pravog kršćanskog života – jednom riječju Duh Božji. Ovih blagdana pomolimo se za svoje obitelji, napose za one obitelji gdje se izgubio duh zajedništva i ljubavi.

Sveta nazaretska obitelji, moli za naše obitelji.

Pokrenuo Antun Hek, od lipnja do listopada 1972. listić – prilog obiteljskog časopisa Kana, samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač

Biskupski ordinarijat Porečke i pulske biskupije

Glavni urednik

Željko Mrak

Uredništvo

Blaž Bošnjaković

Gordana Krizman

Ilija Jakovljević

Tomislav Milohanić

Željko Mrak

Luka Pranić

Adresa uredništva

Jurja Dobrile 1, 52400 Poreč
tel: 052/429-034

fax: 052/429-039

ladonja@biskupija-porecko-pulska.hr

List izlazi 12 puta godišnje

Rukopise i fotografije ne vraćamo

Grafičko oblikovanje

Marijan Markežić

Grafička priprema

Gabrijel Erman

Tomislav Erman

Tisak

Josip Turčinović d.o.o., Pazin

Nakladnik

Josip Turčinović d.o.o., Pazin

Žiro račun

2380006-1147003243

Devizni račun

ESB: CHR22 70010000-09166144

IBAN: HR7324020061100107336

UDK ISSN

282 : 379.8

ISSN 1330-5018

Naslovnica: Mons. dr. Dražen Kutleša

Sadržaj

Crkvena godina

Blagdan Svetе Obitelji

3

Caritas

Humanitarni koncert „Volim Istru“

5

Božićna poruka

Mons. Milovan:
Božićno

svjetlo osvjetljava put obiteljima

7-8

Zlatomisnik

Velečassi

Frane Kurelović

8-9

Kronika

Proslava blagdana Sv. Andrije u Vrsaru

Proslava Sv. Maura u Poreču

11

Zaređena tri đakona

12

Duhovna obnova u Rovinju

12

Obilježena 20. obljetnica

13

154. brigade HV-a

14

Kršteno troje djece

14

Dr. Josip Grbac o „kulturi rada“

16/17

20. obljetnica sjemeništa

Redemptoris Mater

15

Ređenje biskupa
koadjutora

dr. Dražena Kutleše

18-21

Pismo iz Rima

Sklad rada i slavlja u obitelji

22

Crkva i društvo

Malo znaće simbolične promjene

23

Mladi

Vukovar – suze u oku, ponos u srcu

24/25

Blaženik sutra

Sl. Božji Miroslav Bulešić

26

Kultura

17. Sa(n)jam knjige u Istri

27

Feljton

Redovničke ustanove u Istri u
doba Italije

28/29

Savjeti

Glaukom – podmukli kradljivac vida

30

Beside

Ćakule pod ladonjon

31

Na početku Došašća udruženi u dobru

Prihod od prodaje ulaznica namijenjen je Natali Hajster, mladoj profesorici i pedagoginji iz Štinjana, koja je od posljedica teške prometne nesreće ostala nepokretna i potrebno joj je liječenje.

Sudionici humanitarnog koncerta "Volim Istru"

POREČ „Volim Istru o Božiću, pružam ruku za tvoju sriću“ geslo je humanitarnog koncerta koji je 3. prosinca održan u porečkoj sportskoj dvorani Žatika. Koncert je organizirao Hitan slučaj, pulska udruga za promicanje kulture i znanosti te očuvanje hrvatske tradicijske baštine, u suradnji s Caritatom porečke i pulsko-biskupijske, kojemu je namijenjen sav prihod od prodaje ulaznica. Treći u nizu koncert istoga naziva čiji je temelj njegovanje kulturne specifičnosti kroz razne umjetničke forme uz sudjelovanje najpoznatijih domaćih izvođača, ponovno je udružio snage u humanitarnom cilju.

U ispunjenoj sportskoj dvorani ugodaju zajedništva i blagdanskog ozračju doprinjelo je dvjestotinjak izvođača svojim pjesmama, svirkom, plesom i stihovima. Koncert su otvorili članovi limene glazbe KUD-a „Matko Laginja“ iz Svetog Lovreča Pazenatičkog i pulski tenor Zoran Tomaić. Na-

kon pozdravnih riječi predsjednice udruge Hitan slučaj Tatjane Tomaić, voditeljica programa Leonora Surian povela je publiku na trosatno glazbeno i pjesničko druženje u kojem su se predstavili folklorashi iz Pazina, porečki mješoviti zbor „Joakim Rakovac“, umaška klapa „Lungomare“, pjesnici Tomislav Milohanić, Daniel Načinović i Slavko Krajcar, mladi folklorashi iz Svetvinčenta, zbor Pazinskog kolegija, klapa „Poj“ iz Samobora, zbor pulske gimnazije Gimnasium, pjevač Serđo Valić u pratnji grupe Magnolia, porečki pijanist Nikola Kos.

Specijalna gošća koncerta, Tereza Kesovija, oduševila je i raspjevala publiku svojim pjesmama. Pri kraju glazbenopoetskog putovanja mnogobrojna srca razgalili su svirkom i pjesmom slavonski tamburaši „Gazde“, a raskošan glazbeni mozaik proveo je publiku kroz raznolike kutke krasne Istre. Na kraju su na pozornicu stupili svi izvođači,

ravnatelj Caritasa vlč. Željko Zec te biskup porečki i pulski Ivan Milovan. Iz mnogih grla dvoranom se razlijegala pjesma „Rajska Djevo, kraljice Hrvata“.

„Koncert na početku Došašća pružio nam je priliku da se udružimo u dobru. Zahvaljujem svima koji su to omogućili. Neka nam ovo bude poticaj da se ne umorimo činiti dobro“, rekao je vlč. Željko Zec, ravnatelj biskupijskog Caritasa. On je priopćio da je prihod od prodaje ulaznica namijenjen Natali Hajster, mladoj profesorici i pedagoginji iz Štinjana (bila je voditeljica zborova i glazbenika), koja je od posljedica teške prometne nesreće ostala nepokretna i potrebno joj je liječenje.

Zahvalu i čestitke na uspješnom humanitarnom koncertu uputio je i biskup Milovan, zaključivši da taj koncert u Žatici postaje zaštitni znak Došašća, kao što su to ponovno postale zornice. (L)

Božićno svjetlo osvjetljuje put

Božić u Godini obitelji podsjeća nas koje sve blagotvorne prednosti dolaze u predanju iz ljubavi, o čemu svjedoči i Isusovo rođenje. One noći kad je bio predan, u Betlehemu, po volji Očevoj, iz krila Blažene Djevice Marije, narod koji je u tmini hodio, svjetlost je video veliku, a one što mrklu zemlju obitavahu, svjetlost jarka obasja. Mi smo taj narod, obasjan Kristovim svjetлом.

Dragoj braći i sestrama u Kris-tu i svim ljudima dobre volje, uranjujući u otajstvo Božića i njegove proslave ove 2011. godine, posebno želim staviti na srce obitelj. Svetkovina Isusova rođenja utisnuta je u život svake vjerničke obitelji, jer proslava Božića se čezne i radost je za srca najmladih, mlađih i starijih. Gotovo svatko unaprijed znade, od najmanje djece do najstarijih, gdje će biti za Božić, što će raditi i s kime će svetkovati taj toliko nam dragi blagdan. Nije li čeznutljivi odgovor na sva ta pitanja upravo obitelj?

Za Božić svi žele više. I to s pravom. Trudimo se u obitelji ma da sve bude svečanije, ljepše, posebniye i bolje nego inače. U toj čežnji „za višim darovima“ niti jedna obitelj ne bi se trebala zadovoljavati prosječnim. Zato blagotvornoj preobrazbi svakodnevice o Božiću ne samo da pridonosi zajedništvo oko milih običaja, susreta i čestitanja, već ponajviše zajedništvo u Crkvi. To je ono više. Zato će svi oni koji Božić žele doživjeti u punini čeznuti okupljanju na misnim slavlјima u crkvama diljem naše biskupije Porečke i Pulskie. Zato ne treba čuditi da i oni koji kroz godinu možda manje redovito sudjeluju u misama, na Božić osjećaju neodoljivu čežnju za pristupanjem oltaru. U Godini obitelji u našoj biskupiji pozivam stoga da se u božićno vrijeme na misnim slavlјima zajedno okupljaju čitave obitelji, kako bi zajedništvo oko euharistijskoga stola dalo novi smisao

Biskup Ivan Milovan zajedništvu oko obiteljskoga stola i cjelokupne svakodnevice.

Vjernici duboko u sebi nose svijest da Božiću smisao daje činjenica da je Isus pobijedio zlo svojom mukom, smrću i uskrsnućem, ono čega se spominjemo u svakom misnom slavlju. Redak iz misne molitve „one noći kad je bio predan“ govori o povezanosti otajstva Božića i Uskrsa, i zorno svjedoči o postojanju dvije logike predanja: dobra i zla, života i smrti. Nebeski Otac iz ljubavi prema čovjeku *one božićne noći* u Betlehemu predao je svojega Jedinorođenoga na spas čovječanstva. No *one noći* Velikoga četvrtka zlo je iz mržnje prema čovjeku predalo Krista na okrutnu muku koja je završila smrću. Božić nas poziva

opredijeliti se za predanje koje se dogodilo one noći u Betlehemu.

Bog je ustanovio obitelj iz čiste ljubavi, kako bi ona bila zajednica ljubavi među ljudima, koja će u svijetu biti znak Božje prisutnosti. Zato je Crkvi toliko stalo da se obitelj očuva i kao *Crkva u malome*. No, primjećujemo da se u našem društvu često radi na tome da se obitelj *preda* na propast. Osjećamo danas, nažalost, da obitelj doživjava sličnu sudbinu kao što ju je Krist doživio pred svoju smrt. Kako drukčije protumačiti zastrašujuće podatke o sve većem postotku razvedenih brakova, o sve učestalijim vijestima o obiteljskom nasilju u našim mjestima, o ovisnostima koje gutaju brojne mlade, o financijskim propastima koje na koljena bacaju i po nekoliko naraštaja jedne obitelji i dovode u pitanje budućnost, ne samo roditelja, nego i djecu njihove djece? Nekome je cilj da toplinu obiteljskih odnosa zamjeni hladnoća, bezosjećajnost i nerazumijevanje. Sve to u obiteljskom tkivu stvara razvaline u čijim prazninama odjekuje nepodnošljivi razorni muk, koji daje ritam na koji jedino zlo može izvoditi svoj ples smrti.

Božić u Godini obitelji podsjeća nas, međutim, koje sve blagotvorne prednosti dolaze u predanju iz ljubavi, o čemu svjedoči i Isusovo rođenje. *One noći kad je bio predan*, u Betlehemu, po volji Očevoj, iz krila blažene Djevice Marije, narod koji je u tmini hodio, svjetlost je video veliku, a one što mrklu zemlju obitavahu

kojim obitelji mogu sigurno kročiti

svjetlost jarka obasja. Mi smo taj narod, obasjan Kristovim svjetлом. Ako se tko pitao zašto je svetkovina Božića u našem narodu tako omiljena, onda glavni razlog leži u čovjekovu srcu, čija čežnja neprevarljivo prepoznaće da je jedino pravo predanje ono koje naš Nebeski Otac daruje po Isusovu rođenju.

Zagledani smo u svjetlo božićne noći koje ne zasljepljuje već osvjetljuje put kojim obitelji u našoj biskupiji mogu sigurno kročiti. Zato neka se oči svih članova obitelji o Božiću ne štede gledati u svjetlost Božjega Sina. Otajstvo Božića ispunjava mjesto u obiteljskom kalendaru opterećenom neizvjesnom svakodnevicom. Božić misteriozno ulazi u obiteljski raspored i daje mogućnost da zavlada novi smisao života. Božić u svakoj obitelji stoga mora ostaviti

prave posljedice: mora mijenjati život nabolje u svim njegovim dijelovima. Po Božiću se moramo više poštivati, više voljeti, više ljubiti; biti bolji supružnici, roditelji, rodbina i prijatelji. Na manje od toga ne smije se pristajati.

Rodenje Božjega Sina predragocjen je dar da bi život nakon njega smio ostati isti. Zato pozivam sve vjernike i ljude dobre volje da ne propuste u životu konkretizirati milinu čežnje koju o Božiću osjećaju u srcima i koju će doživjeti okupljeni oko oltara. Neka se ona izlije u konkretnе poteze za zaštitu obitelji ne samo na razini vjerničkih zajednica, župa i pokreta, nego i u svim društvenim institucijama gdje god je vjernika. Od vjernika se osobito u Godini obitelji očekuje Božićem nadahnuto predanje za očuvanje obitelji. Onima koji su bez doma mora se osigurati toplo ognjište;

oni koji su možda uronjeni u hladnoću međuljudskih odnosa mora se pomoći da pronađu riječi pomirenja i ponovan susret na vrelu ljubavi; gladnim i opterećenima dugovima i nezaposlenima moraju se omogućiti novi načini pomoći za izlazak iz egzistencijalnog ropstva; bolesnima se mora pomoći lakše podnositi teret bolesti; učenicima i studentima mora se stvoriti novi zamah motivacije za prevladavanje kriza. Nakon proslave noći kad je u Betlehemu *bio predan* nama za spasenje, mora osvanuti zora boljega života. Upravo Božić daje jamstvo da *bolji život* nije tek puka fraza već ispunjeno obećanje našega nebeskog Oca.

Neka je svim vjernicima i svim ljudima dobre volje sretan i blagoslovjen Božić, svetkovina Božjega predanja čovjeku!

+Ivan, biskup

Sv. Nikola razveselio djecu

ŠTINJAN U nedjelju, 4. prosinca, župna crkva Sv. Margerite u Štinjanu odzvanjala je radosnim pjevanjem najmlađih njihovom omiljenom sveću - svetom Nikoli. U pratnji roditelja, odgojiteljica, učiteljica i vjeroučiteljica, sv. Nikoli otpjevali su svoje pjesmice djeca štinjanskih vrtića "Dado" i "Histrići", prvašići područne škole Štinjan te zbor učenika župnog vjeronauka.

Sveti Nikola uzvratio je pjesmom i podijelio 200 slatkih paketića svoj djeci okupljenoj na ovoj svečanoj svetoj misi, koju je predvodio župnik Ivica Butković. Ovom misom, na kojoj su se okupile mlade obitelji s djecom do 4. razreda osnovne škole, započeo je niz događanja u vremenu Došašća, a sve u organizaciji župnika, pastoralnog vijeća i župnog Caritasa. (I. MAJETIĆ)

Djeca i roditelji na proslavi blagdana Sv. Nikole u Sv. Nedelji

SV. NEDELJA Sveti Nikola je i ove godine lijepim poklonima i "slatkim" šibama obdario djecu župa Sv. Nedelja, Sv. Martin i Šumber. Svetu misu predvodio je vlč. Andrej Šachović, župnik iz Sv. Martina i Šumbera te župni vi-

kar u Sv. Nedelji s mnoštvom djece i njihovim roditeljima. Brigu oko organizacije preuzeo je župni Caritas, a novčano je pomogla Općina Sveti Nedelje. (L.)

Umjesto očevu njivu,

U Starom Pazinu zlatomisnički su jubilej 11. rujna proslavili vlč. Antun i Frane Kurelović. U istoj crkvi zaređeni su za svećenike srpnja 1961. U prošlom broju Ladonje objavili smo razgovor s vlč. Antunom Kurelovićem, dok u ovome broju slijedi razgovor sa zlatomisnikom vlč. Franom Kurelovićem. Rođen je 1936., kao jedno od desetero djece i najstariji sin Antuna i Franice Kurelović rođ. Baćac.

Razgovarao Željko MRAK

L: Na istom ste mjestu gdje ste prije 50 godina slavili mladu misu. Kako je taj put izgledao i što posebno pamtite?

Brzo je prošlo. To je pola vijeka, za što ni cijela knjiga ne bi bila dostatna da se opiše sva događanja mojeg svećeničkog poziva. Kao najstariji sin trebao sam naslijediti imanje. Moje su misli međutim bile usmjerene u nekom drugom pravcu. O toj nakani da jednog dana postanem svećenik razgovarao sam sa svojim roditeljima i dobio njihovu podršku. Nakon osnovne škole ušao sam u sjemenište i završio klasičnu gimnaziju u Pazinu. Bilo nas je više od 80 sjemeništaraca iz Istre, Rijeke, Hrvatskog Primorja, Janjeva i Slovenije. Nakon mature 1956. slijedilo je odsluženje vojske, a nakon dvije godine nastavio sam studij teologije u Pazinu. Za svećenika nas je zaređeno kroz nekoliko godina 20-ak. Od moje uže obitelji na životu smo četiri sestre i četiri brata, a dvije su sestre preminule. Kao mladomisnik molio sam se Srcu Isusovu da ustrajem u svećeničkom pozivu. Danas kao zlatomisnik zahvaljujem na uslišanoj molitvi.

L: Kakva su Vaša svećenička iskustva iz župa na kojima ste službovali, Grdoselo, Kršikla, Zareče, Vatuta i Muntić?

Usiječnju 1962. postao sam upravitelj župe Grdoselo i kapelan u Kršikli. Kasnije sam preuzeo i upravu kapelaniće Zareče.

Vlč. Frane Kurelović

Tih je godina na misu dolazilo dosta ljudi iz Grdosela i ostalih zaseoka, Baničići, Šišovići, Racanije, Šajkovići, Gabrijelići. U župi sam naslijedio vlč.

Šimu Frulića, koji je ovdje bio 49 godina i prošao svoj križni put i bio u zatvoru za vrijeme fašističke okupacije Istre. Nakon kapitulacije Italije 9. rujna 1943. po dolasku Nijemaca, 7. listopada 1943. pred streljačkim vodom bilo je sedam mještana Grdosela, od kojih je jedan preživio. Nakon Drugog svjetskog rata partijski komunistički aparat je nadzirao svećenstvo i imao svoje ljude u svim sferama društva. Kako je to obično u tim vremenima bivalo, uvijek su se sastanci, priredbe, vojne vježbe i ostale manifestacije održavale za vrijeme crkvenih blagdana i sv. misa. Ali pamtit ćemo i lijepе trenutke kad su zajedno sa mnom svi župljani obnavljali crkvu, proširivali župni stan i uredili sanitarije. Godine 1970. održane su misije koje su predvodili svećenici Antun Orbanić i Marcelo

Zlatni pir roditelja vlč. Frane Kurelovića 1977. godine

izabrao Gospodinovu

Prva pričest u Valturi

Lakoseljac. Dobra suradnja s radišnim vjernicima rezultirala je mnogobrojnim krštenjima, prvim pričestima i krizma. Vjeronauk se redovito održavao. Nakon dvadeset i četiri i pol godina službovanja u Grdoselu, 1986. godine postao sam upravitelj župa Valtura i Muntić, i tu ostao do umirovljenja 2007. godine.

L: Događaja iz 1971. sjećate se vrlo dobro kad ste bili i na Marijanskem kongresu u Mariji Bistrici?

Svelikim zanimanjem pratio sam događaje Hrvatskog proljeća. Bila je to borba za više slobode i samostalnosti Hrvatske, za „čiste račune“. Čitao se Vjesnik u srijedu i Hrvatski tjednik. Te se godine održavao i 13. međunarodni marijanski kongres u Mariji Bistrici, 15. kolovoza.

Probuđena nacionalna svijest zračila je optimizmom. Ipak, trebalo je proći još 20 godina do ostvarenja ideala slobodne i samostalne Hrvatske.

L: U mirovini ste dočekali svoj zlatomisnički jubilej, na čemu od srca čestitamo i želimo Vam puno zdravlja. Što biste poručili čitateljima „Ladonje“?

Otkako sam u mirovini nalazim se u Betaniji, domu za bolesne i umirovljene svećenike u Puli. Ipak, aktivno pratim događaje u Crkvi i društvu čitajući vjerski i ostali tisak. I čitatelje „Ladonje“ pozivam neka prate katolički tisak, događaje mjesne i opće Crkve, kako bi mogli kvalitetno sudjelovati u izgradnji društva na kršćanskim načelima.

13. MEĐUNARODNI MARIJANSKI KONGRES 15. 8. 1971.

USPOMENA IZ MARIJE BISTRICE
Spomen sličica sa Marijinskog kongresa

Proslavljen blagdan Sv. Andrije

Procesija prema crkvici Sv. Andrije

VRSAR "Ribari, nemojte napustiti tu staru tradiciju koja vas kroz tijek povijesti veže čak sa sv. Andrijom apostolom", naglasio je vlč. Željko Zec u propovjedi na proslavi blagdana Sv. Andrije u Vrsaru, 30. studenoga. Uz koncelebraciju vlč. Lina Zohila, župnika domaćina, misu je predvodio porečki župnik i dekan vlč. Zec. Za vraćanje negdašnjeg sjaja i crkvići i proslavi Sv. Andrije zaslužan je župnik Zohil, koji je od svog dolaska u Vrsar prije dvije godine pokrenuo i realizirao niz sustavnih obnova na više sakralnih objekata.

Vrijeme održavanja proslave bilo je prilagođeno specifičnom dnevnom rasporedu poslova u ribarstvu, pa je stoga okupljanje pored groblja bilo u 13 sati nakon, čega je prema crkvići krenula procesija predvođena slikom Sv. Andrije.

„Misija je i poslanje svakoga tko je kršten u Kristu srcem vjerovati i onda tu vjeru prenosi svojoj okolini“, naglasio je u propovjedi vlč Zec. Svjedočiti i poučavati o vjeri bitno u odgoju mlađih. Bio je čovjek od akcije!, rekao je o sv. Andriji, spomenuvši kako je upravo on prvi pozvao Petra k Isusu, te zajedno s Filipom odveo skupinu ljudi

koji su htjeli vidjeti Isusa. A bio je i do kraja dosljedan u svojoj vjernosti Isusu, ubijen je razapinjanjem na križu.

Župnik Zohil zahvalio je tvrtkama i pojedincima koji su dali svoj materijalni doprinos i sudjelovanje u uređenju crkvice Sv. Andrije: komunalnom poduzeću Montraker, tvrtki Kamen iz Pazina, Mauriciju Matukini, koji je izradio kamene klupe, te župljanima koji su zajedno s njime čistili okoliš crkve. Svoj doprinos dao je i vlč. Zec, koji je, dok je bio labinski dekan, darovao za ovu crkvu oltarnu mensu.

Proslava je nastavljena druženjem na prostoru oko crkve. (G. K.)

Ne zaboravimo bližnjega u potrebi

VRSAR U nazročnosti velikog broja školske djece i vjernika pristiglih iz svih dijelova biskupije, u Vrsaru je 11. studenoga proslavljen blagdan Sv. Martina, župnog zaštitnika. U prigodi proslave svi su polaznici vrsarske osnovne škole nakon drugog sata zajedno s profesorima došli na misu koju je predvodio vlč. Jerko Valković, profesor na Teologiji u Rijeci uz koncelebraciju porečkog župnika vlč. Željka Zeca, vlč. Sergija Jelenića, župnika Funtane i Fuškulina, vlč. Josipa Kalčića, župnika Svetog Lovreča i Gradine i domaćeg

župnika vlč. Lina Zohila. Misno slavlje uveličao je župni zbor, predvođen redovnicama Klanjateljica Krvi Kristove.

Vlč. Valković je u propovijedi kao uzore kršćanskog života istaknuo Maksimilijana Kolbea, koji je život dao za drugoga u logoru, i Majku Tereziju, koja je neumorno pomagala siromasima, nemoćima i umirućima u Indiji, te blagopokojnog papu Ivana Pavla II. A Martin, biskup Toursa, rimski vojnici, trganjem svojeg vojničkog plašta da bi njime ogrnuo siromaha, iskazao je kršćansku ljubav i suošćejanje. (I. MILOTIĆ)

Povezujući Martinov lik s tekstrom evanđelja, vlč. Valković je pozvao na suošćejanje za bližnjega, brigu za siromahe, ali i za ljude koji svakodnevno žive s nama i oko nas, a koje nerijetko ne zamjećujemo.

Vlč. Zohil je na kraju mise ponovio poticaj okupljenim vjernicima da poput sv. Martina primjećuju i uvažavaju svojeg bližnjeg. Nakon misnog slavlja pred župnom crkvom nastavljeno je druženje uz okrjeput domaćim mlađim vinom i kolačima koje su pripremile vrsarske žene. (I. MILOTIĆ)

Mons. Puljić: Crkva u Hrvata – Crkva mučenika

POREČ Blaženi Ivan Pavao II. dao je osobiti zamah temi mučeništva. Budući da je progonstvo vjernika, svećenika, redovnika i laika proizvelo veliku sjetvu mučenika na različitim stranama svijeta, pozvao je mjesne Crkve neka „učine sve da ne pusti zaboravu spomen onih koji su trpjeli za vjeru i Crkvu“ i potaknuo ih da se prikuplja potrebna dokumentacija, napomenuo je u propovijedi mons. Želimir Puljić, zadarski nadbiskup.

Svetkovina Sv. Maura, zaštitnika Poreča i Porečke biskupije svečano je proslavljena 21. studenoga. U Eufrazijevoj bazilici svečanu euharistiju predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić, a koncelebrirali su riječki nadbiskup Ivan Devčić, krčki biskup Valter Župan, gospičko-senjski biskup Mile Bogović, porečki i pulski biskup Ivan Milovan te novoimenovani biskup ko-adjutor Dražen Kutleša, u zajedništvu s mnogim svećenicima.

Mons Milovan pozdravio je predvoditelja slavlja nadbiskupa Puljića, subraću biskupe, predstavnike građanskih vlasti, kanonike porečkog stolnog kaptola, okupljene svećenike i bogoslove. Poseban pozdrav uputio je predstavnicima policijske kapelanijske „Sveti Mauro“ iz Pule.

„Zaštitnik biskupije koja se prostire diljem Istre - zemlje mile, živio je u vrijeme cara Dioklecijana, koji je kiptio od bijesa kada je vidio kako se kršćanstvo širi njegovim carstvom. Stoga je izdao odredbu neka se uništi sve što se krstom krsti. Budući da je Mavro ustrajao u vjeri, bio je uhvaćen, mučen i ubijen zajedno sa svojim klerom i nekoliko vjernika laika. Čitamo tako da ‘ovo sveto počivalište čuva čisto tijelo mučenika Mavra’, a njegov mozaik u bijelim haljama i s mučeničkim vijencem u ruci resi apsidu ove divne prvostolnice”, istaknuo je zadarski nadbiskup Želimir Puljić u homiliji.

Povijest Crkve obilježena je mučeništvom. Od Isusova raspeća na križu do 2000. svoje živote zbog vjere žrtvovalo je sedamdesetak milijuna kršćana, a samo u proteklom stoljeću poubijano ih je oko 45 milijuna, istaknuo je nadbiskup Puljić. Naveo je riječi pape Ivana Pavla II. u prigodi proglašenja Alojzija Stepinca blaženim: „Velik je broj mučenika koji su tijekom stoljeća nikli u ovim krajevima, počevši od vremena Rimskoga carstva. Njima su se u kasnijim stoljećima pridružili Nikola Tavelić i Marko Križevčanin, mnogi svjedoci vjere u vrijeme otomanske vladavine te oni iz naših vremena, među kojima se ističe kardinal Stepinac. Osim njih ima i mnogo drugih pastira i običnih vjernika, muževa i žena koji su krvlju potvrđih svoju vjernost Kristu. Blaženi Ivan Pavao II. dao je osobiti zamah temi mučeništva. Budući da je progonstvo vjernika, svećenika, redovnika i laika proizvelo veliku sjetvu mučenika na različitim stranama svijeta, pozvao je mjesne Crkve neka ‘učine sve da ne pusti zaboravu spomen onih koji su trpjeli za vjeru i Crkvu’ i potaknuo ih da se prikuplja potrebna dokumentacija“, rekao je mons. Puljić.

On je također napomenuo da u kontekstu blagdana mučenika Mavra i sjećanja na slugu Božjega Mira Bulešića nije patetično tvrditi da je Crkva u Hrvata - Crkva mučenika, te poručio: „Dovoljno je sjetiti se nedavne prošlosti: Drugog svjetskog rata i porača, znanih i neznanih stradalnika po logorima i grobištima od Dravograda i Maribora do Ogulina i Gospića, od Maceljskih šuma i Jazovke, Istre, Križevaca i Bjelovara do Srijemske Mitrovice, Sarajeva, Foče, Zenice i Mostara. Naši su očevi zbog toga birali za svoje svete patronе upravo mučenike kako bi im njihova vjera i svjedočanstvo svijetlili u tami, bili snaga u klonućima i pouzdanje u sumnjama“.

Sveti Mauro, freska

Mons. Puljić je spomenuo ‘hrvatsku majku Makabejku’, Katu Šoljić, koja je kao mlada djevojka u Drugom svjetskom ratu izgubila četvoricu svoje braće, a u Vukovaru četvoricu svojih sinova Miju, Matu, Ivu i Niku. Ova „vukovarska Majka hrabrosti“ premnula je prije tri godine.

„Nekoj Gospodin udijeli pokoj vječni, a svim drugim ranjenim i ozalošćenim ženama i majkama neka udijeli okrjeput i snagu. Svima nama, koji se u životu susrećemo s problemima i sumnjama, Isus očinski i utješno odgovara: ‘Ne bojte se! Ne bojte se onih koji ubijaju tijelo, ali duše ne mogu ubiti. Tko mene prizna pred ljudima, priznat će se i ja njegovim pred Ocem nebeskim. I taj će se spasiti’ (Mt 10, 28-33). Stradanja u Domovinskom ratu najbolje oslikava Psalm 126.: ‘Kada Jahve vraćaše sužnjeve Sionske, bilo nam je k'o da snivamo. Usta nam bjehu puna smijeha, a'jezik klicanja’... Ne bi li se nešto slično moglo reći i u našem slučaju?! Nije li 70-godišnje jugoslavensko rostvo i posebice otuđivanje koje je kroz 50 godina stvarala komunistička i ateistička ideologija još više budilo čežnju kod hrvatskog čovjeka za slobodom i nezavisnošću. A ona je jasno očitovana prvim slobodnim izborima i referendumom 1990. Tada su, znamo, nadošli teški dani stradanja“, rekao je mons. Puljić. (T. M.)

Zaređena tri đakona

PULA Biskup porečki i pulski mons. Ivan Milovan u pulskoj je katedrali, 26. studenoga, zaredio trojicu đakona iz pulskog sjemeništa Redemptoris Mater. To su David Trujillo iz Ekvadora i Alberto Zornada iz Trsta za Vrhbosansku nadbiskupiju te Angelo Alomoto iz Ekvadora za Tršćansku biskupiju.

Na euharistiji su uz tridesetak svećenika koncelebrirali mons. Ante Jurić, duhovnik Sjemeništa, mons. Antun Bojetić biskup u miru, vlč. Piergiorgio De Angelis, rektor Sjemeništa, te pater Ivan Fuček, isповједnik.

Pulska katedrala bila je ispunjena rođinom i gostima novoređenika, kao i članovima neokatekumenskih zajednica.

Mons. Milovan se u homiliji upitao što je to ove mlade ljude potaklo da ostave sve, svoje obitelji, svjetovnu karijeru i život i krenu za Kristom. »Objašnjenje nalazimo u današnjem evanđelju, jednoj od najsvježijih stranica u evanđelju sv. Ivana«, rekao je mons. Milovan, naglasivši da je upravo Ivan bio uvučen u Isusovu dramu koju prenosi preko svojega evanđelja. »Vidi se, Isus nije nasilan, učenici ga polako 'otkrivaju', najprije radoznalost, zatim nezaboravan Isusov pogled, prva Isusova riječ: 'Što tražite?' a onda druga 'Dođite i vidite', to 'vidjeti' zapravo znači, reći će kasnije učenik Andrija, 'Našli smo!'. Našli smo Mesiju, Spasitelja«, rekao je mons. Milovan.

Istom prigodom pročitana je čestitka kardinala Vinka Puljića, koji đakonima izražava dobrodošlicu u prezbiterij Vrhbosanske nadbiskupije uz želju da se kroz njihovo služenje slavi Bog u dušama onih kojima su ređenici pozvani nositi poruku spasenja.

U ime tršćanskog nadbiskupa mons. Giampaola Crepaldiјa, ređenicima je čestitao mons. Janez Oberstar, rektor Sjemeništa u Trstu. Zahvalio je Gospodinu na daru neokatekumenskih zajednica u kojoj su đakoni prije svega otkrili bogatstvo svoga krštenja i preko toga otkrili svoj poziv unutar Tijela Kristova – svoje Crkve i stavili ga na raspolaganje čitavoj Crkvi kroz svoje misijsko djelovanje. (L)

Mirno more, dragi pomorci i ribari!

POREČ Predsjednik Odbora HBK-a za pastoral pomoraca, porečko-pulski biskup Ivan Milovan uputio je poruku pomorcima i ribarima uz blagdan Sv. Nikole. Uz ovogodišnji blagdan biskup Milovan je govorio o sv. Nikolji kao zaštitniku obitelji. Obitelj je na moru života, istaknuo je biskup, ono čvrsto mjesto gdje čovjek nalazi sigurnost i mir. Čvrsto mjesto, ali danas jako ugroženo, stoga i potrebno zagovora i pomoći odozgo. Poznato je pak da su obitelji pomoraca i ribara, zbog duge odsutnosti muža i oca, još u većim

poteškoćama: često je ugroženo, kako njihovo obiteljsko zajedništvo, tako i odgoj djece jer je za zdrav afektivni i svaki drugi rast i razvoj mladih, nužna i očeva i majčina blizina, piše u svojoj poruci biskup Milovan.

On je usto podsjetio da je našu domovinu ove godine posjetio papa Benedikt XVI. „koji nas je želio ohrabriti upravu u zalaganju za temeljne vrijednosti obitelji, koja je temelj zdravog društva“. „Dragi pomorci i ribari, zbog odvojenog života, razumljivo, vaš je obiteljski

život teži nego u onih koji su stalno zajedno. To čujemo svake pomorske večeri, kada vam roditelji, supruge, djeca, prijatelji i rođaci šalju poruke. Ali upravo ste vi, trudeći se čuvati obiteljske vrijednosti, svjedoci kako nema cijene urednoj i sretnoj obitelji. Dragi pomorci i ribari, neka po zagovoru sv. Nikole vas, vaše obitelji, vaš rad i sva vaša stremljenja blagoslov svemogući i dobri Bog! Neka vam je mirno more, a neka vam bude sretno i mirno također na moru života!, istaknuo je biskup Milovan u svojoj poruci. (L)

Časni ratni put istarskih postrojbi

Nastup klape HRM Sv. Juraj

PAZIN Organizacijski odbor za obilježavanje 20. obljetnice Brigade zajedno s Katedrom Čakavskog sabora za povijest Istre Pazin organizirao je u rujnu u Spomen domu znanstveno-stručni skup 37. *Pazinski memorijal* na temu: *Doprinos Istre Domovinskem ratu u Hrvatskoj od 1991. do 1992. - vojna komponenta.*

Središnja svečanost održana je u Spomen domu Pazin, 3. prosinca. Program obilježavanja počeo je polaganjem vjenaca izaslanika Predsjednika Republike Hrvatske, Ministarstva obrane, načelnika Glavnog stožera OSRH-a te Organizacijskog odbora uz sudjelovanje počasne bojne, na središnji križ gradskog groblja u Pazinu. Misa zadušnica za poginule branitelje služena je u župnoj crkvi Sv. Nikole u Pazinu. Slijedilo je otvorenje izložbe o ratnom putu brigade, a potom je održana svečana akademija *Brigadi na dar* u Spomen domu sjedinjenja i slobode. Nakon prikaza ratnog puta brigade, pozdravne riječi domaćina, gradonačelnika Pazina Renata Krulčića, skupu su se obratili župan Ivan Jakovčić, izaslanik predsjednika RH brigadni general Nikola Škunca, izaslanik načelnika Glavnog stožera OSRH brigadir

Davorko Jović, Zoran Komar državni tajnik Ministarstva obitelji, branitelj i međugeneracijske solidarnosti te ministar obrane dr. Davor Božinović. U kulturno-umjetničkom programu sudjelovali su klapa *Sv. Juraj HRM*, Mješoviti zbor *Roženice*, Limena glazba Pazin, Folklorno društvo Pazin, FD *Kumpanija Kosirići Tinjan*, Tamburaški sastav *Heki*, OGŠ *Slavko Zlatić* Poreč, Goran Griff Kauzlaric i Ženska klapa *Romansa* iz Buja.

U Pazinu je 1. prosinca 1991. ustrojena 154. brigada HV-a, sastavljena od branitelja s područja Bužeštine, Pazinštine i Poreštine te područja Buja i Umaga i organizirana u tri borbene bojne, postrojbe borbene potpore, pristožerne postrojbe i postrojbu logistike. Pojedine bojne bile su naizmjenično angažirane od 1992. do 1995. godine na ličkoj bojišnici – na području Ramljana, Perušića i Drenova Klanca. Brigada je u cijelosti sudjelovala u vojno-redarstvenoj akciji *Oluja* od 2. kolovoza 1995. U njoj je poginuo Stipan Liović. Poslije je prešla na mirnodopske aktivnosti te tako djelovala do njenog potpunog gašenja 31. prosinca 2004. godine.

Tijekom cijelog razdoblja Domovinskog rata ovu postrojbu karakterizira vrlo visok stupanj odgovornosti svih zapovjednih sastava, ali i svih pripadnika brigade (iznimno visok odaziv na mobilizaciju, nema pojava samovoljnog napuštanja postrojbe ili pak samovoljnih i neplaniranih akcija), visoka razina profesionalnosti i stručnosti časnika i dočasnika, visoka razina borbene spremnosti snaga. Humanost i briga za čovjeka, vlastitog branitelja, još je jedna značajka po kojoj je ova postrojba prepoznatljiva.

Na svom zahtjevnom i složenom ratnom putu ova je postrojba uživala svekoliko poštovanje žitelja na prostorima na kojima je djelovala, a u sredini u kojoj je izrasla nesobičnu logističku, moralnu i svekoliku drugu pomoć i potporu. Zapovjednici brigade bili su pukovnik Ivan Mužina, brigadir Milorad Alić, pukovnik Drago Dika, brigadir Ivica Devčić i pukovnik Mirko Vuković.

Danas Udruga Hrvatskih branitelja Domovinskog rata – 154. iz Umaga, Udruga dragovoljaca i veterana domovinskog rata RH – ogrank Poreč, te Udruga hrvatskih branitelja Domovinskog rata – Pazinštine njeguju tradiciju njezinog ratnog puta. (J. ŠIKLIĆ)

Kršteno troje djece

SV. IVAN I PAVAO Nedjelja Krista Kralja je u župi Sv. Ivana i Pavla kraj Pazina bila posebno svećana. Tijekom sv. mise, koju je predvodio rovinjski župnik Milan Zgrablić, kršteno je troje djece: Eni Šaini iz Šaini, Paola Žgrablić iz Zabrežani i Josip Tanković iz Zgrablići. Župa ima oko 300 stanovnika i velik broj mlađih obitelji iz kojih je u proteklih šest godina poteklo 34 djece (što je za deset više nego umrlih u istom razdoblju). Izniman je to i značajkovit Božji dar za malu župu koja uvelike štuje i moli zagovor Majke Božje od Zdravlja, koju su župljeni svećano

Zajednička slika nakon krštenja

proslavili idući dan, 21. studenoga, kada je sv. misu predvodio vlč. Darko Žgrablić, župnik u Balama. Uvijek s radošću dočekuju ova dva svećenika

koji su potekli iz župe Sv. Ivana i Pavla te mole Boga za buduća svećenička i duhovna zvanja koja su svakoj župi velika radost i veselje. (A. Z.)

Učenici pojasnili što je svećeništvo

SV. KATARINA I ove je godine, 25. studenog, svećano proslavljen blagdan Sv. Katarine - zaštitnice naselja Sv. Katarina u župi Pićan. Na svečanom misnom slavlju, što ga je predvodio mladomisnik vlč. Josip Peteh u sumisništvu s pićanskim župnikom, zlatomisnikom vlč. Antunom Kurelovićem te svećenicima Ivanom Prodanom i Dragutinom Petrovićem, okupio se velik broj vjernika. Misi su prisustvovali i učenici Osnovne škole Vladimira Nazora iz Potpićna. Djevojčice iz viših razreda svirale su i pjevale, a učenici nižih razreda - Hana, Andi, Dora, Matej, Noa, Lovro, Manuel, Edi, Luka, Enzo, Matea, Elena, Loren, Jan, Leon, Melina, Bonni, Mihael i Kristina - koje su pripremale učiteljice Samanta Starčić Paliska, Tatjana Baćac

i Maja Rajšić, puku su pojasnili na svoj način kako se postaje svećenik, kakvo je to zvanje, što je to liturgijsko ruho. Jer, kako netko od tih malih glavica pročitao, župa Pićan ima samo jednog živućeg svećenika Pićanca, a „žetva je velika, a radnika malo. Molite Gospodara žetve da radnike pošalje u žetu svoju.“

Vlč. Peteh je u propovijedi napomenuo da je svetica svojim životom svjedočila vjeru u Isusa Krista.

Istom prigodom vjernici su se prisjetili dugogodišnje sviračice u crkvi Sv. Katarine, pokojne tete Ljube, koje je na misama svirala više od 50 godina. Bila je tiha i skromna, gotovo je sav svoj život posvetila Bogu i Crkvi. Uvijek je za svakoga imala lijepu riječ, iskazivala razumijevanje i djelovala pomirljivo.

Prije završnog blagoslova, pročitana je molitva Sv. Katarini, napisana prigodno:

Sveta Katarino, zaštitnice naša, moli za nas.

Djekojo iz Aleksandrije, nevina i čedna, bdij nad našim djevojčicama i djevojkama.

Ženo kreposna i mudra, čuvaj sve naše žene i sve naše obitelji.

Svetice hrabri i nepokolebljiva, potiči nas.

Plemkinjo lijepa, iz pohote i laži tude optužena i mučena, hrabri nas.

Kristova zaručnica, u svojoj ustrajnoj ljubavi okrutno ubijena, vodi nas.

Odijetnice Svetе Katarine, zastupaj nas.

Sveta Katarino, u potrebama našim zagovaraj nas

i kod nebeskoga Oca u grijesima našim brani nas. (D. SMOKOVIC)

Susreti crkvenih zborova

POREČ Već petnaestak godina, tijekom subota i nedjelja u studenome, okupljaju se crkveni zborovi Porečke i Pulske biskupije po dekanatima. Ovogodišnji susreti održani su: u Vrhu (6. studenoga) za Buzetski i Pićanski dekanat, u Umagu (12.) za Umaško-oprtaljski dekanat, u Vodnjanu (13.) za Vodnjanski i Labinski dekanat, u Puli (Sv. Franjo, 19.) za Pulski dekanat, u Svetvinčentu (20.) za Porečki i Rovinjsko-kanfanarski dekanat i u Motovunu (27. studenoga) za Pazinski dekanat.

Prema riječima pročelnika Vijeća za liturgiju i crkvenu glazbu Porečke i Pulske biskupije Rudolfa Korace, susreti se organiziraju u mjesecu kada se slavi blagdan Sv. Cecilije, zaštitnice glazbe i glazbenika, kako bi na taj način zahvalili pjevačima i proslavili svoju zaštitnicu. Svaki susret uključuje misu, kratki nastup svakog zбора i zajedničko druženje. Nastupilo je ukupno 55 zborova s oko 1.100 pjevača. (L.)

Pedeset i dvoje svećenika – najveći dar pulskoga sjemeništa

Rektor vlč. Piergiorgio De Angelis zahvalio je na Božjoj providnosti koja je potakla dobrohotnost predsjednika Republike Hrvatske dr. Franje Tuđmana koji je ovlastio ministra obrane Gojka Šušku da potpiše dekret kojim dodjeljuje bivšu vojarnu Širola-Pajo Sjemeništu "Redemptoris Mater".

Svečano euharistijsko slavlje pod predsjedanjem duhovnika sjemeništa mons. Ante Jurića, splitsko-makarskog nadbiskupa u miru, bio je središnji događaj cjelodnevne proslave 20. obljetnice ustanovljenja i djelovanja Sjemeništa "Redemptoris Mater" u Puli. Uz utemeljitelja sjemeništa mons. Antuna Bogetića, porečkog i pulskog biskupa u miru, koncelebrirao je i vlč. Piergiorgio De Angelis, rektor sjemeništa uz ostale odgojitelje sjemeništa.

Uz mnogobrojne goste, prijatelje i dobročinitelje iz Hrvatske, Slovenije i Italije, bio je nazočan i načelnik PU Istarske Mladen Blašković i voditelj Odjela za odnose s javnošću Valter Opašić, a sjemenište je obišao i pulski gradonačelnik Boris Miletic.

Ova obljetnica bila je prigoda za prisjećanje na ratnu 1991. godinu, kada je hrabrošću i vjerom mons. Bogetića utemeljeno misijsko sjemenište "Redemptoris Mater", koje je rođeno u Međunarodnom neokatekumenskom centru uoči Gospe od Krunice 6. listopada 1991., s prvom sedmoricom bogoslova.

Rektor De Angelis zahvalio je na Božjoj providnosti koja je potakla dobrohotnost predsjednika Republike Hrvatske dr. Franje Tuđmana - čije se obljetnice smrti ovih dana prisjećamo - prema ovom sjemeništu. Tražeći mjesto za novo sjemenište, mons. Bogetić, u pratnji don Janeza Oberstara i Martina Klimenta, uputio se predsjedniku Tuđmanu, moleći ako bi bilo moguće dobiti bivšu

Mladi bogoslovi u opereti "Novi čovjek"

vojarnu Širola-Pajo na brežuljku što ga puk zove Monte Paradiso. Dr. Tuđman pobjeđuje na izborima 2. kolovoza 1992. godine i 4. kolovoza, uoči Majke Božje Snježne ovlašćuje svoga ministra obrane Gojka Šušku da potpiše dekret kojim dodjeljuje bivšu vojarnu Širola-Pajo Sjemeništu "Redemptoris Mater".

Vlč. De Angelis zahvalio je također Gospodinu na dugogodišnjem služenju ekipe odgovornih za Neokatekumenski put na ovim prostorima don Giacomo Raineriju i Luciji Toso, koji su godine 1997. doveli karizmu Puta u Hrvatsku i susjedne zemlje. Zahvalio je i mons. Oberstaru, prvom rektoru, koji je u 17 godina služenja učinio velike napore u duhovnom i materijalnom rastu ovog Sjemeništa. Zahvalio je i na 52 svećenika i trojici đakona koji su najveći dar i plod ovog sjemeništa i koji djeluju na tri kontinenta, u deset država, počevši od Hrvatske pa do Filipina i Bolivije. Petnaest svećenika djeluje i u matičnoj Porečkoj i Pulskoj biskupiji. Do sada je kroz Sjemenište prošlo više od stotinu mladića iz cijelog svijeta iz više od dvadeset nacija te su na taj način učeći

hrvatski jezik i običaje naše domovine doprinijeli poznavanju Hrvatske u svijetu, ali i značajno obogatili misijski duh Crkve.

Značajka ovoga sjemeništa je da se formacija svećenika prezbitera ne temelji na kršćanskoj vjeri koja se pretpostavlja, koja se prima kao nešto što već postoji. Ne, vjera se nikad ne pretpostavlja. Vjera se uvijek pokazuje djelima. Kaže sv. Ivan: »Moćniji je Onaj koji je u vama, nego onaj koji je u svijetu.« (1 Iv 4,4).

Istom prigodom gosti su obišli sjemenište, nazočili akademiji i pogledali operetu »Novi čovjek« u režiji i scenografiji mons. Ante Jurića i maestralnoj izvedbi pulskih bogoslova.

Cestitku u povodu obljetnice odgojiteljima i bogoslovima uputio je mons. Ivan Milovan, porečki i pulski biskup. On je nglasio da zajedno s imenovanim biskupom koadjutorom mons. Draženom Kutlešom najsrdičnije čestita svima, zaželjevši da »Gospodin trajno blagoslovila ovo svoje djelo u služenju Crkvi.« (L)

Čovjek mora moći živjeti

Mora se reći da Crkva dugo vremena tijekom povijesti nije pridavala važnost temi ljudskog rada, iz jednostavnog razloga jer je rad smatran gotovo "fiziološkom" potrebom čovjeka, kao što je to disanje. Ni disanje ni rad nemaju alternative, ističe dr. Josip Grbac.

PAZIN U Pazinskom kolegiju održan je adventski susret karitativnih djelatnika Porečke i Pulsko biskupije. Uvodno predavanje održao je dr. Josip Grbac, profesor na riječkoj Teologiji, govoreći o socijalnom nauku Crkve od njezina početka do danas u svijetu Petog socijalnog tjedna u Hrvatskoj, što je održan u Zagrebu od 21. do 23. listopada ove godine na temu „kulture rada“. Dr. Grbac naglašava: „Radi se o promišljanjima koja ljudski rad ne promatraju samo kao sredstvo profita, nego kao antropološku i etičku činjenicu. Drugim riječima, postavlja se pitanje kako izbjegći dva ekstrema: s jedne strane 'kult' rada i profita koji čovjeka svodi na proizvođača i potrošača, i s druge strane 'kult' nerada, gdje pitanje zarade i standarda nije vezano uz rad, nego u razna burzovna ili svakojaka druga mešetarenja“.

Kršćanska misao i ljudski rad

- Mora se reći da Crkva dugo vremena tijekom povijesti nije pridavala važnost temi ljudskog rada, iz jednostavnog razloga jer je rad smatran gotovo "fiziološkom" potrebom čovjeka, kao što je to disanje. Ni disanje ni rad nemaju alternative. Nije stoga čudno da je kršćanska misao odavna razradila jednu sistematsku teologiju rata, o tome kada rat može biti pravedno sredstvo otpora, kojim se sredstvima mora voditi i tome slično, a tek je u najnovije vrijeme stvorila jednu tzv. teologiju rada koja ljudski rad promatra kao istinski "vocatio" (poziv) čovjeka. U počecima društvenog nauka Crkve papa Lav XIII. bavio se prvenstveno problematikom radnika i radništva, nji-

Prof. dr. Josip Grbac

hovih prava i dužnosti. Nije smatrao potrebnim govoriti o tome kako rad u njemu samome ima duboki ljudski i kršćanski smisao. Tek se neposredno prije i tijekom Drugog vatikanskog sabora razvilo jedno pozitivno vrjednovanje ljudskog rada: rad nije samo plod prokletstva nakon istočnog grijeha, nego je pozitivan čimbenik ljudskog sveukupnog razvoja jer čovjeka čini "suradnikom" Boga stvoritelja, istaknuo je dr. Grbac.

Nova epoha društvenog nauka Crkve?

Stječe se dojam da je kršćanska misao pomalo "zaboravila" stvarnost u kojem radnici žive, stavljena su u drugi plan prava radnika i problemi njihove svakodnevice. Tek se u najnovije vrijeme, kaže dr. Grbac, i to zaslugama Ivana Pavla II. i pogotovo Benedikta XVI. i njegove enciklike "Ljubav u istini", problematika čovjeka koji radi,

njegovih prava, njegovih odnosa s poslodavcem - dakle, sve ono što prijeći da čovjek dostojanstveno radi i od svoga rada može primjereno živjeti - postalo je predmet eminentnog zanimanja Crkve. U tom smislu može se zaista govoriti o novoj epohi u razvoju društvenog nauka Crkve.

- Razlozi ovakvom pomaku zanimanja leže u svijetu u kojem živimo. Moderni čovjek svjestan je dostojanstva rada, on čak i želi raditi, ali, s obzirom na to da svojim radom ne može dostojanstveno živjeti, Crkva je prisiljena ovim egzistencijalnim problemima radništva posvetiti maksimalnu pozornost, kao što je to bio učinio Lav XIII. pred više od stotinu godina. Nije li to absurd? Kao da se ponavlja začarani krug u kojem divlji i nekontrolirani kapitalizam prijeti urušavanjem, ne samo svijeta rada, nego i minimalnog dostojanstva čovjeka koji radi i želi svojim radom osigurati standard sebi i svojoj obitelji. To je osnovni razlog intenzivnog zanimanja Crkve za stvaranje kulture rada, ističe dr. Grbac.

Rad i nezaposlenost kao problem općeg dobra

Dr. Grbac veli da čovjek koji ne radi ili ne prima plaću za svoj rad nije zakinut samo u tome što će imati niži standard. On je zakinut u svojoj ljudskosti, ostaje bez jednog temeljnog ljudskog prava, izložen je manipulacijama, doživjava psihičke pritiske, teško održava komunikaciju s drugima, pati od osamljenosti i ima osjećaj da je svojevrsni "višak" u društvu.

- Čovjek koji je nezaposlen ili ne prima

od svoga rada

plaću za svoj rad spada u najugroženije kategorije ljudi u društvu. Slično smo govorili i kada se radilo o problematici nedjelje kao neradnog dana. I tu se viđelo da gospodarski lobi ima glavnu riječ. On pak ne shvaća ljudski rad kao egzistencijalnu dimenziju čovjeka, nego ga shvaća samo kao sredstvo povećanja standarda i profita. Dimenzijske općeg dobra, kolikogod one donekle bile unaprijed definirane, moraju u pojedinim povijesnim momentima jednog društva biti ispremiješane na ljestvici prioriteta. Jesu li ljudski rad i problem nezaposlenosti u ovom trenutku temeljna dimenzija općeg dobra? Kao što je to pred dvadeset godina bilo pitanje suvereniteta? Kao što je to još uvijek ulazak u Europsku uniju? Ovo su načelna pitanja, ali na njih valja jasno i javno odgovoriti i sukladno tome se ponašati, veli dr. Grbac.

Kultura rada ili nerada?

Dr. Grbac napominje da je završna Deklaracija Petog socijalnog tjedna

htjela potaknuti sve relevantne institucije i pojedince u društvu da temi rada posvete veću i efikasniju pozornost. Po njemu, ljudski rad nije nešto neovisno o čovjeku, nije nešto što podliježe isključivo kriterijima profita ili tržista. "O ljudskom radu ne mogu govoriti samo gospodarski stručnjaci ili nebrojeni gospodarski savjetnici. Oni ipak prvenstveno prosuđuju o tome što učiniti kako bi bilo više rada i kako bi taj rad proizveo veći profit ili standard. No, ljudski rad nadilazi ove gospodarske kriterije. O njemu jednostavno ovisi dobar dio ljudskog dosjedanja. Čovjek mora moći živjeti od svoga rada. Svojim radom mora moći uzdržavati obitelj. Svojim radom mora moći sebi osigurati relativno bezbjednu starost", naglašava dr. Grbac.

-To su toliko zaboravljene dimenzije da s pravom možemo govoriti o rađanju svojevrsne "kulture nerada", ne zato što ljudi ne bi željeli raditi, nego stoga jer im je to sustavno onemogućeno. "Kultura rada" polako biva zamijenjena

kulturom bankarskog i svakojakog drugog mešetarenja, gdje uspijevaju samo oni najsnažljiviji i oni koji, i kada bi mogli, ne bi htjeli raditi. Vrijeme je da doznamo što će hrvatska politika u najskorije vrijeme uložiti u stvaranje radnih mjesta. Na koji način, konkretno, misli pristupiti problemu neplaćanja usluga i ostvarenog rada. Hoće li ustrojiti efikasnu kontrolu stranih ulaganja kako strani kapital, ulazeći u Hrvatsku, ne bi radio što mu drago i koristio domaću radnu snagu kao bijelo roblje. Hoće li hrvatska politika drugačije urediti odnose poslodavaca i radnika, kako radnik ne bi bio izložen samovolji poslodavca. Konačno, hoće li i kako umirovljenicima vratiti dosjedanje, u smislu da oni, primajući primjerenu mirovinu, počnu osjećati kako desetljećima nisu uzalud radili. To su pitanja koja nas sada zanimaju. Ne zanimaju nas nikakve politikantske rasprave i podmetanja koja nam se trajno i sustavno nameću, zaključio je dr. Josip Grbac. (L.)

Fra Zvjezdan Linić predvodio duhovnu obnovu

ROVINJ Na prvu nedjelju Došašća, 27. studenog, završila je trodnevna duhovna obnova u župi Sv. Eufemije u Rovinju. Voditelj duhovnog programa bio je četvrtu godinu zaredom fra Zvjezdan Linić.

Duhovna obnova počela je u petak, 25. studenoga, molitvom krunice i razmatranjem žalosnih otajstva. Prije svakog otajstva fra Zvjezdan je uvodio nazočne u meditaciju otajstva, a zbor mladih pod vodstvom Davora Terzića molitvu je pratilo prikladnom marijanskom pjesmom. Nakon krunice slijedila je sv. misa i homilija te nastavila zajednička molitva i razmatranje pred Presvetim oltarskim sakramenton.

U subotu, 26. studenoga, u prijevodnevnom dijelu duhovne obnove

Okupljeno mnoštvo

uz razmatranje uslijedila je molitva po nakanama pojedinaca, a poslijepodne ponovno molitva krunice, razmatranje o svjetlosnim otajstvima krunice i pjesma. Nakon sv. mise i molitve pred Presvetim za ozdravljenje i iscjeljenje duhovno i tjelesno, zapaljena je prva adventska svijeća. Sudionici duhovne obnove sa zapaljenim svijećama u rukama uputili su se u procesiji oko sar-

kofaga i relikvija sv. Eufemije, nastavili hod za križem i svjetлом u ruci oko crkve i zaključili prikladnom molitvom.

Za trajanja duhovne obnove bila su četvorica svećenika na raspolažanju za svetu ispovijed. Mnogi od nazočnih prihvatali su radosno dar oproštenja i pomirenja te u svetoj pričesti Bogu zahvaljivali za dar blizine i sjedinjenja. (L.)

Duh Sveti po Papinom izboru don Dražena

Nećeš moći sam, nego u suradnji s biskupom Milovanom, s ostalim biskupima Riječke metropolije i Hrvatske biskupske konferencije, sa svim istarskim svećenicima, s narodom Božjim. U tebe se polažu nemale nade. Dano ti je veliko povjerenje. Ti ćeš danas izreći svoje obveze Bogu pred cijelom Crkvom, rekao je u propovijedi biskup Ratko Perić.

Ređenje u Eufrazijevoj bazilici

Papa Benedikt XVI. imenovao je 17. listopada ove godine mons. Dražena Kutlešu, svećenika Mostarsko-duvanjske biskupije i djelatnika Kongregacije za biskupe u Vatikanu, biskupom koadjutorom Porečke i Puljske biskupije. Svečanost biskupskog ređenja održana je u porečkoj prvoštovnici, Eufrazijevoj bazilici, 10. prosinca 2011. Predsjedatelj misnog slavlja i glavni zareditelj bio je pročelnik Kongregacije za biskupe kardinal Marc Ouellet, a suzareditelji porečki i pulski biskup Ivan Milovan i biskup mostarsko-duvanjski Ratko Perić. Slavlju su nazočili hrvatski kardinali te 25 nadbiskupa i biskupa. Do oltara mons. Kutlešu dopratili su don Ante Kutleša i don Marko Kutleša. Nazočni su bili

roditelji i brat mons. Kutleše, rodbina, brojni župljeni iz rodne župe Prisoje te 180 svećenika.

Pozdravnu riječ i dobrodošlicu prisutnima uputio je mjesni ordinarij mons. Ivan Milovan. „Upućujem poseban pozdrav novoimenovanom biskupu koadjutoru mons. Draženi Kutleši, kome čestitam, i koga ćemo usrdnom molitvom pratiti u svetom činu ređenje kod ovog bogoslužja“, istaknuo je biskup Milovan.

Nakon navještaja Božje Riječi, svi okupljeni u bazilici, predvođeni biskupijskim mješovitim zborom, zazvali su snagu Duha Svetoga na ređenika, te je potom mons. Mario Roberto Cassari,

apostolski nuncij u Hrvatskoj, pročitao apostolski nalog o imenovanju mons. Kutleše.

U homiliji mons. Ratko Perić najprije je govorio o bogatstvu evanđelja kao blage i radosne vijesti. Ono je ponajprije riječ istine, ono je evanđelje nade u budući život za kojim težimo, te je evanđelje spasenja - ne samo u smislu oslobođenja od prošlih grijeha i zaslужenih kazna, nego kao Božja snaga u nama da pobedosno živimo zauvijek. Svoje slušatelje Isus je pozvao da se obrate i vjeruju Evanđelju, a to znači promijeniti način svoga umovanja, svoju ljudsku logiku uskladiti s Božjom logikom, Logosom, rekao je biskup Perić, dodajući da “vjерovati znači prihvati misao i istinu da

postavio nositeljem velikih zadaća

Biskup Ratko Perić, biskup Dražen Kutleša, kardinal Marc Ouellet i biskup Ivan Milovan

je Bog toliko ljubio svijet da nije žalio učiniti ni najveću žrtvu da nas privuče k sebi. Vjerujemo doista u nešto što zvuči nevjerojatno a da bi bilo istinito, a upravo je to božanska istina i dobrota!” U ostvarenju svoga nauma o Kraljevstvu Božjem Isus je pozivao suradnike u čija je srca upisivao svoju božansku poruku da je oni prenose drugima, sve do krajeva zemlje, te ih potaknuo da budu “ribari ljudi”.

Govoreći o Isusovu pozivanju učenika na Genezaretskom jezeru, biskup Perić istaknuo je da nigdje nije bilo tako spontana Isusova poziva s jasnim ciljem i tako jasnog odaziva učenika. Niti ga novoizabrani uopće pitaju: Koji ti je, Isuse, program? Gdje su ti ministarstva? Parlament? Mediji? Infrastruktura? Nade i šanse u uspjeh? U svim duhovnim zvanjima taj Isusov stil poziva apostolima Crkva je zadržala samo u izboru biskupa, rekao je biskup Perić, te podsjetio kako svi drugi naslovni duhovnih zvanja pišu i potpisuju molbe za sjemeništa i javljaju se u bogosloviji za đakonat i prezbiterat, ali kad je u pitanju biskupstvo, nema

molbe, nema samoponude. Namjesnik Kristov ako te pozove, hrabro se i neopozivo odazovi!

Obraćajući se don Draženu, rekao je kako je njega sadašnji nasljednik ribara Petra pozvao da bude “ribarom ljudi” na najvećem hrvatskom poluotoku Istri. „Nisi mogao ni slutiti koje je more nepoznatosti i kopno poteškoća. Prihvatio si izbor u vjeri u Krista Spasitelja i u vjernosti njegovu vidljivom Namjesniku Papi, stoeći mu na raspolaganju svojim darom i svojim radom“, rekao je biskup Perić, te podsjetio kako su u Isusovoj teološkoj školi učenici slušali dva temeljna sustava disciplina. Jedan je bio sustav raznih istina, a drugi sustav zapovijedi. “Mi sve te istine cijelovito prihvaćamo s dubokom zahvalnošću Bogu i njegovoј Crkvi, s ljubavlju i poštovanjem, i propovijedamo ih svom snagom i zauzetošću. K tomu, ne možemo sami sobom, nego samo s Bogom i njegovom milošću. Kakve god bile ljudske kreposti, uвijek je Bog onaj koji u svojoj dobrohotnosti u nama izvodi i “htjeti” i “djelovati”.

Tomu je sustavu Isus dodao svoj sus-tav svetih sakramenata, posvetiteljskih znakova, lijekova i sredstava”, istaknuo je biskup Perić u propovijedi.

Ti, don Dražene, danas primaš puninu sakramenta sv. reda svećeništva. Ima još jedan sus-tav - sustav zapovijedanja ili upravljanje, odnosno ravnanje institucijama i karizmama. O tim darima govori u današnjem drugom čitanju sv. Pavao vjernicima u Korintu, gdje su nicale različite karizme, a Duh Sveti dao da rastu. O svima u Crkvi donose svoj sud oni koje Bog postavi “prvo za apostole, a onda dosljedno i njihovi nasljednici. Evo, don Dražene, Duh te postavio po Papinu izboru nositeljem velikih zadaća: docendi, sanctificandi et gubernandi. Nećeš moći sam, nego u suradnji s biskupom Milovanom, s ostalim biskupima Riječke metropolije i Hrvatske biskupske konferencije, sa svim istarskim svećenicima, s narodom Božnjim. U tebe se polažu nemale nade. Dano ti je veliko povjerenje. Ti ćeš danas izreći svoje obveze Bogu pred cijelom Crkvom”, rekao je biskup Perić.

Potom je novoređenik pred kardinalom Ouelletom izrekao obećanja da će kroz svoju službu nastojati ostvariti najtemeljnije istine vjere i navještaja Evanđelja, da će svoju službu obavljati do kraja života poput apostola, da će čuvati istinsku vjeru, da će graditi Crkvu u zajedništvu s drugim biskupima i Svetim Ocem, da će biti poslušan Svetom Ocu, da će očinski brunuti za narod Božji.

Prije samog čina polaganju ruku i posvetne molitve, ređenik se prosto ispred oltara i zazvan je zagovor nebeske Crkve (pjevane su Litanijske Svi svetih). Na novoređenika svi nazočni kardinali, nadbiskupi i biskupi položili su ruke i izmolili posvetnu molitvu. Nakon toga kardinal Ouellet je novom ređeniku predao znakove biskupske službe: prsten, mitru i štap. Svi kardinali i nad/biskupi su izmijenili s novoređenikom cijelog mira.

Misno slavlje je nastavljeno s ispovješću vjere i euharistijskom službom. Nakon popriče molitve, dok se pjevalo „Tebe, Boga hvalimo“, biskup Kutleša u pratnji biskupa Milovana i biskupa Perića podijelio je svoj prvi biskupski blagoslov svima nazočnim na ovom slavlju.

Na kraju misnog slavlja novozaređenom biskupu čestitku je uputio u ime svih kardinala i nad/biskupa mons. Marin Srakić, predsjednik HBK, te istaknuo: „Vi kao biskup želite biti svjedok nade, utemeljene na Gospodinu, u okolnostima nedorečenosti ljudskih rješenja i odluka, želite uz dijecezanskog biskupa u miru voditi biskupijsku zajednicu, sačuvati jedinstvo prezbiterija... Zbog toga posegnite za svom opremom Božjom... Opašite bedra istinom, obucite oklop pravednosti, potpašite noge spremnošću za evanđelja mira!... Uzmite i kacigu spasenja i mač Duha, to jest Riječ Božju – kako savjetuje sv. Pavao“.

Grb i geslo biskupa Kutleše

Novozaređeni biskup Dražen Kutleša za svoje je geslo odabrao "U Tebe se, Gospodine, uzdam", rječi iz Psalma 31, 15. Geslo govori o velikom pouzdanju biskupa Kutleše u Božju providnost i mudrost.

Grbom mons. Kutleše dominiraju hrvatska obilježja i lađa, a na prstenu se nalazi crveni križ, simbol vjernosti Kristu, ali i spomen na istarske mučenike. Na grbu je i zlatna zvijezda koja simbolizira Blažene Djericu Mariju, Majku Isusovu, Zvijezdu jutarnju, te kruna hrvatskih kraljeva, koja podsjeća na Tomislavgrad gdje je krunjen prvi hrvatski kralj Tomislav, a gdje je rođen biskup Kutleša.

Cestitku u ime svećenika, redovnika i redovnica uputio je preč. Marijan Kancijanić, te istaknuo: „Preuzvišeni Oče biskupe Dražene! Raduje se biskupija Porečka i Pulaska, jer se u našoj drevnoj katedrali – bazilici Eufrazijani dogodio važan i svečan čin: Vaše ređenje za biskupa koadjutora. U ime svih svećenika, redovnika, redovnica i kandidata za duhovna zvanja pozdravljam Vas i srdačno Vam čestitam.“

Naša je Istra kroz svoju povijest doživjela lijepo ali i teške časove, slično kao i Vaš rodni zavičaj. Povijesni crkveni i narodni događaji nas približuju i ujedinjuju. Dolazite nam kao koadjutor našem preuzvišenom Ordinariju i Ocu mons. Ivanu Milovanu, koji se već 13 godine neumorno trudi i brine u vršenju svoje pastirske službe sa svojim suradnicima, prateći i animirajući razne biskupijske ustanove, promičući pastoralne i materijalne djelatnosti da se život ove mjesne Crkve što svestranije unaprijedi. On razborito i strpljivo promiče duhovni život klera i naroda Božjega, usmjerava materijalna sredstva za obnovu župnih crkava i stanova kao i za gradnju novih i adaptaciju starih objekata od opće koristi. Vjerujemo, preuzvišeni koadjutore, da ćete uz Božju pomoć, u suglasju s Ocem Ordinarijem i uz našu suradnju dati svoj veliki doprinos: Bogu na slavu i našem dragom narodu na duhovnu i narodnu korist. Mi se svi tome čvrsto nadamo, za to molimo i u to vjerujemo, jer svi se mi, Gospodine, u Tebe uzdamo! Potvrđujemo spremnost nas svećenika, redovnika i redovnica kao i naših vjernika, aktivnih katolika, da živimo potpuno zajedništvo s našim biskupom Ordinarijem i s Vama koadjutorem, trudeći se u poslanju navještanja Radosne vijesti današnjem čovjeku. Neka Vas prati u Vašem pastirskom poslanju Marija, Majka Crkve, i naši istarski sveci i zaštitnici, uz naše najsrdičnije čestitke i dobre želje! Na mnogaja ljeta!“

Uime vjernika laika čestitku je novozaređenom biskupu uputio ing. Stjepan Lukavečki iz Rovinja i poželio mu da zajedno s biskupom ordinarijem Milovanom potiče duhovni rast vjere među vjernicima te uključuje u pastoralne programe Biskupije.

Na kraju riječ zahvale i pozdrava izrekao je mons. Kutleša, ponajprije zahvaljujući

Bogu na daru svećeništva i odanost blaženoj Djevici Mariji u čije ruke je predaje sebe i svoju pastirsku službu. „Također, izražavam osjećaje sinovskog poštivanja i zahvalnosti prema Svetom Ocu Benediktu XVI. koji mi je iskazao svoje povjerenje imenujući me biskupom koadjutorom ove drevne biskupije“, istaknu je biskup Kutleša. Zahvalio se svojim roditeljima na daru života i katoličkog odgoja. Pozvao je sve svećenike, redovnike na zajedništvo i jedinstvo radi boljeg služenja ovoj mjesnoj Crkvi, a bolesne i umirovljene svećenike je pozvao da prikažu „svoje žrtve i patnje za duhovno dobro svoje subraće u pastvi i za nova duhovna zvanja.“ Zahvalio se svojoj rodnoj župi Prisoje, te napose kardinalu Marcu Ouelletu na predvođenju misnog slavlja i biskupskog ređenja. (L)

Novozaređeni biskup blagoslovila vjernike u bazilici

Kardinal Ouellet posjetio Vodnjan i Pulu

U pratnji biskupa Ivana Milovana, prefekt Kongregacije za biskupe Marc Ouellet, zajedno s ostalim rimskim nadbiskupima i svećenicima posjetio je 11. prosinca Župu sv. Blaža u Vodnjanu i razgledao sveta tijela i ostale relikvije koje se čuvaju u ovoj velebnoj crkvi. Kardinal Ouellet je govorio o važnosti relikvija i svetaca koji su zajednički Istočnoj i Zapadnoj crkvi u vidu primicanja ekumenizma. Župnik, preč. Marijan Jelenić, gđa Kristina Đin upoznali su goste s projektom očuvanja svetih tijela u Vodnjanu.

Potom je vatikanska delegacija posjetila Pulu i razgledala njezine znamenitosti.

Hodočastili na grob Miroslava Bulešića

Kardinal Marc Ouellet, prefekt Kongregacije za biskupe, mons. Nikola Eterović, generalni tajnik Biskupske sinode u Rimu, mons. Pero Rajić, apostolski nuncij u Kuvajtu, Bahreinu i Kataru, mons. Monteiro de Castro, tajnika Kongregacije za biskupe, i nekoliko svećenika djelatnika u raznim rimskim dijasterijima u pratnji mons. Ivana Milovana, biskupa porečkog i pulskog, hodočastili su na grob Sluge Božjeg Miroslava Bulešića u župnoj crkvi u Svetvinčentu, 11. prosinca.

Mons. Milovan rimskim gostima je predstavio lik Sluge Božjeg vlč. Bulešića i izrazio nadu da će uskoro biti uzdignut na čast oltara. Svi hodočasnici nakon razgledavanja župne crkve zadržali su se u molitvi na grobu Miroslava Bulešića i na kraju razgledali Memorijalnu zbirku u župnoj kući u Svetvinčentu.

Rimski gosti sa domaćinima u Svetvinčentu

Sklad između rada i slavlja u obitelji

Sudjelovanje na susretu u Milanu od 30. svibnja do 3. ožujka, moguće je uz prethodnu online prijavu do 31. ožujka (www.family2012.com), no svrha susreta nije u njemu samom, već u obiteljskom povezivanju i zajedništvu unutar naših župa i biskupije. Pastoral obitelji bi ovdje trebao imati veliku ulogu.

Piše Ana CVITAN

Došašće i božićno vrijeme su razdoblja u kojima više razmišljamo o obitelji. Možda zato jer nas obitelj iz Betlehema dotakne, razneže, osvoji svojim skladom i mirom, budi nadu u dobro, u zajedništvo, budi nostalгију za nekim jednostavnijim, skromnijim, prisnijim načinom života. I dobro je da unutar jedne godine postoji vrijeme kada ćemo promišljati o našem obiteljskom životu. Kada ćemo poželjeti vratiti se na ono bitno, 'na početak'. Često nam se dogodi da nas različite obaveze odvuku od načina života kojeg smo si nekada davno zamišljali. Rijetko pronađemo vremena za druženje, za razgovor, za zabavu, za igru s našim najdražima. Često se nađemo u razmišljanju kako to 'nije korisno' Korisno, u onom ekonomskom, materijalnom smislu.

Iduće godine, od 30. svibnja do 3. lipnja, održat će se Svjetski susret obitelji u Milatu. Na završetku susreta u Meksiku 2009., a koji je okupio oko milijun sudionika iz cijelog svijeta, papa Benedikt XVI. najavio je sljedeći, kojemu će središnja tema biti „Obitelj: Rad i slavlje“. Tom se prigodom želi promišljati o radu i slavlju kao o stvarnostima koje su usko povezane s obiteljskim životom, „koje mu uvjetuju odluke, utječu na vezu između supružnika te na vezu između roditelja i djece, a isto tako, utječu i na odnos između obitelji, društva i Crkve“.

Svakidašnje iskustvo - nastavlja Papa - potvrđuje da autentični razvoj osobe podrazumijeva individualnu, obiteljsku i društvenu di-

Logo susreta obitelji

meniju te i onu aktivnu i profesionalnu“. Budući da je u današnje vrijeme posao organiziran „u svrhu konkuren-cije na tržištu i maksimalnog profita, a shvaćanje slavlja kao prilika za konzu-mizam, događa se razdor obiteljskog zajedništva i promiče individualistički način života“. Svjedoče nam o tome prepuni trgovački centri i kupovina često nepotrebnih stvari, zatim lampicama i božićnim ukrasima opremljene trgovine već krajem listopada, promotivni darovi i lik Djeda Božićnjaka iza svakog ugla.

Radost obiteljskog zajedništva i slavlja ne možemo kupiti, ona nije 'instant proizvod', iako bismo nekad upravo to željeli jer nemamo vremena za druženje i zajedništvo. Radost se izgrađuje iz dana u dan, kroz trenutke provedene s najmilijima tijekom cijele godine. Milanski susret koji je pred nama želi potaknuti traženje sklada između potreba koje proizlaze iz rada te obiteljskih potreba, želi naglasiti smisao slavlja i fešte. Posebno nedjeljnog slavlja koji je

dan za čovjeka, za obitelj, zajednicu i solidarnost.

Sudjelovanje na susretu u Milatu moguće je uz prethodnu online prijavu do 31. ožujka (www.family2012.com), no svrha susreta nije u njemu samom, već u obiteljskom povezivanju i zajedništvu unutar naših župa i biskupije. Pastoral obitelji bi ovdje trebao imati veliku ulogu.

Cilj svake obitelji trebao bi postati stvaranje kvalitetnih i dubokih veza, stvaranje zajedništva u kojem se svaki član osjeća dobro, prihvaćeno i voljeno, izgradnja iskrenih odnosa u kojem se nesuglasice i nerazumijevanje rješavaju razgovorom i oprštanjem. Ovakav se ambijent, međutim, izgrađuje postepeno, a počinje onda kada se na to odlučimo, kada konkretno počnemo provoditi kvalitetno obiteljsko vrijeme. Ne mislim ovdje na neku idilu u kojoj neće biti poteškoća, problema ili povremene napetosti, već o ravnoteži koju trebamo uspostaviti između našeg profesionalnog i obiteljskog života. U današnjem vremenu u kojem su kultura rada i dostojanstvo radnika znatno ugroženi, teško je uspostaviti tu ravnotežu, ali su upravo zbog toga naše obitelji, koje su temelj društva te nakon nje i civilne institucije, pozvane braniti upravo to najveće bogatstvo svakog društva. Bez obitelji nema nikakvog napretka, ni kulturnog, ni ekonomskog, ni ljudskog. Samo u skladu u kojem se posao i odmor nadopunjaju možemo naslutiti onaj sklad betlehemske obitelji za kojim toliko čeznemo.

Malo znače simbolične promjene

Novi nositelji političke vlasti trebat će djelatno pokazati da im prvotni cilj nije zadovoljavanje pojedinih partikularnih osobnih, grupnih, ideoloških ili stranačkih interesa.

Piše dr. Mario SOŠIĆ

Naši su stari ovaj mjesec názivali Božićnjak. Tim se nazivom iskazivala dominantna značajka Došašća i Božića na sveukupni tijek osobne i društvene zbiljnosti zadnjeg mjeseca u kalendarskoj godini. Kasnije, u «modernom vremenu», taj je evanđeoski smisao mijenjan i nadopunjavan novim simbolima i vrijednostima, bilo ateističkog (Djed Mraz, Nova godina, ...), bilo potrošačkog društva (vanjski sjaj i blještavilo, histerizirano kupovanje i darivanje...), čime se čovjeka namamljivalo prema prianjanju uz materijalna dobra i vrijednosti i odbacivanju duhovnih normi ponašanja i življenja. To je rezultiralo mnogostrkim podvojenostima i sukobima, kako u osobnim životima, tako i u životima zajednica i društava.

Taj i takav društveni razvoj, shvatimo, ima u božanskoj objavitečkoj perspektivi dimenzije borbe dobra i zla. Također, kako nam je objavljeno, nikada zlo nije moglo, niti može, u konačnici potrti dobro. Zbog toga je veoma važno da se kao vjernici, uočavajući zlo, ne usmjeravamo jedino na «borbu za promjene» gdje bi zlo automatski prešlo u dobro, već da se prvenstveno usmjeravamo prema izgradnji dobra, u duhu Spasiteljeva nauka.

Gledajući iz te perspektive, i tako djelujući, smijemo se radovati mnogim «dobrim plodovima» koji izrastaju iz vjere i naše Crkve. Zamjetna je renesansa u mnogim pobožnostima. Istočem nanovo uvođenje i slavljenje zornica u mnogim istarskim sredinama. Ili

Dr. Mario Sošić

pak zauzet rad karitativnih udruga, Caritasa, što je okrunjeno velebnim sveistarškim božićnim duhovnim koncertom i druženjem u Poreču. Evo, na njivi Gospodnjoj dobismo još jednog duhovnog pastira. Imamo se pravo nadati njegovoj pomoći i angažmanu u širenju te perspektive zalaganja za dobro Crkve i naroda.

Nakon parlamentarnih izbora došlo je do političkih promjena na društvenom planu. Dok se većina građana-birača u svom izboru rukovodila pragmatičnim načelom - da meni bude bolje - nas bi kao vjernike, i istinske Kristove sljedbenike, trebalo više interesirati pitanje općeg dobra. U tom kontekstu bi se dosadašnji nositelji vlasti, kao gubitnici izbora, trebali preispitati u kojim su sve segmentima radili na štetu općeg dobra te kako obnovljeni krenuti uspješno naprijed (po Evandželu: novo vino u nove mješine-posude). Smatram da je to minimalni moralni imperativ kojeg njihovo nemalo, ali razočarano, vjerničko biračko tijelo od njih očekuje.

Novi nositelji političke vlasti trebat će djelatno pokazati da im prvotni cilj nije zadovoljavanje pojedinih partikularnih osobnih, grupnih, ideoloških ili stranačkih interesa, već da treba stvoriti uvjete za miran i održiv razvoj našeg demokratskog društva u kome će se razina postojećeg konflikta među društvenim slojevima i staležima bitno smanjiti a ne povećati. Nije nevažno istaknuti kako se ne smije ponoviti praksa političke represije, iz 2000. godine, kada je dvadesetak rukovodećih funkcionara u javnim i državnim ustanovama Istre, izgubilo svoje položaje zbog političke nepodobnosti. Istina, danas takvih u Istri, postavljenih od sada bivše vlasti, ima tek troje, četvero. No, može li se i to podnijeti?

Kao kroničar društvenih događanja, često moram zabilježiti i komentirati neke pojave koje u javnosti inače znaju proći nezapaženo, a držim ih veoma važnim. U tom kontekstu izdvajam nedavni negativan glas grupacije talijanskih zastupnika u Europskom parlamentu (Sjeverna liga) o pristupu Hrvatske Europskoj uniji. Nevjerojatna je konzistentnost negativne i protuhrvatske talijanske politike (nekad službene, nekad neslužbene) u svim slučajevima kad se Hrvatska bori za svoj interes i samostojnost (SSP, ZERP, Ugovor o pridruživanju, manjine...). Primjera ima na pretek, ma koliko se, zbog interesa, naivnosti ili podvale, šutjelo o tome.

Svim čitateljima Ladonje, posebno vjernim čitateljima, poхvalnicima i pokudnicima, ove moje kolumnе, želim blagoslovljen Božić i sretnu Novu godinu.

Vukovar – suza u oku,

Kardinal Vinko Puljić je izjavio: "Tek prihvaćajući istinu, kakva god ona bila, koji put gorka, oslabadža se prostor vraćanja povjerenja među ljudima. Nijedan se zločin ne može braniti. Tko se od zločina ne distancira, taj postaje sudionik i sukrivac. To vrijedi i za pojedinca i zajednicu."

Piše Ivan ŠIŠIĆ, maturant

Dan pada Vukovara, 18. studenoga, u Pazinskom kolegiju-klašičnoj gimnaziji: Cijela je domoljubna domovinska i izvandomovinska Hrvatska ujedinjena na taj dan. Svake se godine tim povodom govori o agresiji, okupaciji, zločinima koje je počinila JNA, zajedno sa svojim domaćim pristašama.

Govori se i o masovnim ubojstvima, pljačkama, silovanjima, ali i herojskoj obrani toga baroknoga grada. Mi, maturanti Pazinskog kolegija, napravili smo u čast svih mrtvih i mučki ubijenih civila, svih žrtava, bilo koje vrste, u Vukovaru, a i u cijeloj domovini, prekrasan pano koji dominira ulazom u Kolegij. Pokraj panoa je veliki crtež Vodotornja, koji je napravila naša učenica, Mateja Jermaniš, s puno uloženog truda i sa srcem. Možemo se također pohvaliti lijepim fotografijama koje su fotografirali naši profesori, a stavljeni su na TV-plazmu i svaki posjetitelj može zastati i pogledati fotografije našeg putovanja u Vukovar, koji smo ove godine posjetili u listopadu.

Ideja je bila da se napravi nešto inovativno, nešto što će zanimati ljude i što će ih potaknuti da zastanu nekoliko sekundi kako bi pogledali koju fotografiju ili pročitali jedan od tekstova koji ih neće ostaviti ravnodušnim. Na njemu su priče i radijski izvještaji Siniše Glavaševića, koji su iz dana u dan bili ljudima neka nada i volja za obranom, životom. S velikim poštovanjem treba spomenuti priču hrabre žene

Pano u Pazinskom kolegiju

Kate Šoljić, koja je ostala bez četvorice sinova, hrvatskih vitezova, a u njihov spomen napisala je pjesmu "Sokolovi mili". Panom dominiraju tekstovi iz ove godine izdane knjige "Sunčica" u izdanju Hrvatskog društva logoraša srpskih koncentracijskih logora, u kojoj je prvi put otvoreno i argumentirano govoreno o zločinima silovanja. "Knjižica" je zbirka svjedočenja 14 žena, najvećim dijelom iz Vukovara, ali i okolnih mjesta.

Svjedočenja nisu prikladna za čitatelje svake dobi i duševnog stanja jer su jeziva, strašna i nevjerojatna. Nažalost, ona su se dogodila i svaka je priča potresna na svoj način, ali sve imaju zajednička obilježja. Trideset

tisuća osoba bilo je zatočeno u srpskim koncentracijskim logorima, od čega je bilo tri tisuće žena i pet stotina djece. Upitamo li se ikada kako i koliko su stradale zatočene žene za vrijeme velikosrpske agresije 1991. godine? One su također nečije bake, supruge, majke, djeca. Zastrahujuća je činjenica da je najmlađa silovana djevojčica imala tek šest godina, a najstarija je bila baka od 80 godina. Zar taj podatak nikom ne smeta, nikom ne ostavlja osjećaj bolj? Važno je dodati da su na predstavljanju knjige u Zagrebu bile prazne stolice predsjednika RH, Vlade, Sabora i državnog odvjetnika, ali i brojnih udružiga za zaštitu ljudskih prava. "Silovali su me cijelo vrijeme trudnoće. Prijevre-

ponos u srcu

meno sam se porodila u čeliji na podu, gdje sam bila zatočena. Sjećam se da su ušli čuvari i pokupili nedonošće. Nalazila sam se u potpunom rastrojstvu i depresiji, nije mi jasno što se dalje događalo”, ispričaja je jedna zatočenica.

Na panou smo stavili i fotografiju Vojislava Stanimirovića, sadašnjeg predsjednika Samostalne demokratske srpske stranke i saborskog zastupnika, kojeg se u knjizi spominje kao jednog od poluga srpske okupatorske strane. Žene svjedoče: “Došao je u krugu vojarne, pljuvao nas i govorio da je ovo sveto srpsko tlo. Plakale smo i šutjeli.”

Na panou su i tekstovi iz „Glasa koncila“. Te su novine jedne od rijetkih koje sustavno osvjetljaju Hrvatsku i njenu tešku, mučnu povijest. Tomislav Vuković i Ivan Miklenić bez straha pišu i trude se svojim tekstovima osvijetliti ratna stradanja i mučenja hrvatskih ljudi

za vrijeme komunističke Jugoslavije i Domovinskog rata.

Tekstovi Mladena Pavkovića, koji su objavljeni u njegovoj knjizi “Vukovar – da se ne zaboravi”, podsjećaju nas na svaki proživjeli dan u tom Gradu heroju. U njoj objavljuje radio izvještaje Siniše Glavaševića, Josipa Esterajhera, Alene Mirković i drugih koji su bodrili Vukovarce i bili im utjeha u najgorim trenucima toga krvavog vremena. Na sredini panoa napravili smo malu knjižicu koja opisuje Vukovar 1990. - 2001. Opisujemo početak rata u kojem su u Borovu Selu, neposrednoj blizini Vukovara, iz zasjede ubijena prvo dvojica, a zatim još dvanaestorica policajaca, a brojni su ranjeni. Ubijeni su masakrirani u skladu s najgorom četničkom tradicijom.

Uobrani Vukovara sudjelovalo je oko 1.800 branitelja. Oko 60 posto bili su stanovnici Vukovara, a ostali domoljubi iz Hrvatske

i BiH. Oko 500 - 600 branitelja poginulo je, a ostali su zarobljeni ili ranjeni. Skromnim naoružanjem ostvareni su zadržljivi borbeni rezultati: uništeno je više od 300 tenkova i oklopnih transporter, oboren je oko 25 zrakoplova, broj mrtvih četnika procjenjuje se na pet do sedam tisuća, a 20 do 30 tisuća je ranjeno.

Vrhbosanski nadbiskup, kardinal Vinko Puljić, koji je ove godine s još 14 biskupa i stotinjak svećenika služio misu zadušnicu za sve žrtve Vukovara, rekao je: “Valja ljudski i vjernički svaku stvar pravim imenom nazvati i upozoriti na činjenice koje se ne mogu i ne smiju zanijekati. Tek prihvatajući istinu, kakva god ona bila, koji put gorka, oslabada se prostor vraćanja povjerenja među ljudima. Nijedan se zločin ne može braniti. Tko se od zločina ne distancira, taj postaje sudionik i sukrivac. To vrijedi i za pojedinca i zajednicu.”

Pazinskom kolegiju nagrada „Škola – prijatelj zajednice“

ZAGREB U četvrtak, 24. studenoga, Pazinski kolegij primio je u Zagrebu nagradu Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva u sklopu natječaja „Škola – prijatelj zajednice“. Na svečanosti dodjele, koja je održana u Muzeju Mimara, nagradu su primile učenica Monika Šćulac i prof. Orijana Paus.

Pazinski kolegij kao ustanova ima viziju i poslanje koje je usmjereno na promišljanje o čovjekovim vrednotama, stoga je i jedan od ciljeva Kolegija da škola, a i grad Pazin, postanu još prepoznatljiviji, ne samo po kvalitetnom školovanju, nego i po razvijanju duhovne dimenzije koja je osnova za osobnu izgradnju i boljitiak društva u cjelini. Kolegij kontinuirano promiče razne izvannastavne aktivnosti, projekte i programe koji potiču razvoj i napredak učenika i cijele ustanove.

U projektu trenutno sudjeluju 82 učenika volontera, a aktivnosti se organiziraju u slobodno vrijeme učenika. Volonterski rad pomaže i njime koordiniraju ravnatelj, odgajatelji, nastavnici i stručni suradnik iz Kolegija te stručno osoblje institucija koji su partneri škole u provedbi ovog projekta: Centar za socijalnu skrb Pazin, Gradska knjižnica Pazin, Društvo „Naša djeca“ i Crveni križ.

Važno je potaknuti mlade i odgojno-obrazovnu ustanovu na volonterski angažman jer šalju poruku da se slobodno vrijeme može kvalitetno iskoristiti, nešto lijepo i dobro čine za drugoga, a ujedno i za sebe, mudrije oblikuju svoj i život svoje okoline.

Neke od aktivnosti koje se već provode jesu pomaganje pazinskim osnovcima u učenju, usvajanje osnova knjižničarstva, pomaganje učenicima Kolegija u svladavanju nastavnog gradiva, dodatna nastava iz obveznih predmeta za državnu maturu za učenike Kolegija, pomaganje djeci iz obitelji koje se nalaze u tretmanu Centra za socijalnu skrb.

Sredstva dobivena od Zaklade iskoristit će se za edukaciju mladih volontera, uređenje prostora za druženje i za pomoć korisnicima uključenima u volontersku akciju. (L)

Bez opuštanja nakon plodnih misija

Cijeli svećenički život vlč. Mira Bulešića zapravo je bio ustrajno i neumorno djelovanje, požrtvovno „izgaranje“ na čast Presvetog Srca Isusova za obraćenje grješnika.

Piše dr. Vjekoslav MILOVAN

Biskup mons. Rafaële Radossi, nakon što je od župnika vlč. Mira Bulešića primio pismo o lijepom uspjehu misija u Kanfanaru u travnju 1946., odgovorio mu je (19. travnja 1946.): „Vrlo mi je draga da su sv. Misije dobro uspjele. Sada će biti potrebno djelovati da se održi i razvija obavljeni posao.“ Tako je upravo mislio i postupao župnik Miro: vespilio se lijepim uspjesima u duhovnom oživljavanju župe i odmah se založio da se ti učinci prodube, da se obnova kršćanskog života nastavi. Već idućeg tjedna vlč. Miro je sa župljanima slavio tri mise za pokojne, da i duše pokojnih u Kanfanaru, Sošićima i Baratu, dakle u cijeloj župi, osjete blagodati misija.

Prva nedjelja nakon misija bila je nedjelja Cvjetnica – Uličnica; za župnika prilika za brojne preduksrsne oglase. No na prvom mjestu on se ipak toplo zahvalio svim bliskim suradnicima na požrtvovnom zlaganju tijekom misija i pohvalio one najpožrtvovnije. Usto je njavio da će se ubuduće svakog mjeseca održavati posebni sastanci, uz predavanja za razne staleže, kako bi se podržavalo otvarivanje misijskih odluka. Posebno je njavio i preporučio Apostolat molitve, koji se treba razvijati u župi.

Cvjetnicom se otvara Veliki tjedan s osobito potresnim slavlјima, posebno za Veliki četvrtak i Veliki petak, pa uz najvišu svetkovinu Uskrsnuća Isusova i cijeli uskrsni tjedan. Sve se to u župi slavilo u duhu zanosa probuđenog u misijama. Župnik vlč. Miro, kako vidimo iz zapisa u bilježnici „Napovjedi u Kanfanaru“,

tijekom svih ovih vazmenih dana intenzivno je bio zauzet neposrednim pastoralnim obavezama, posjetima bolesnicima i starcima širom župe, vjerskom poukom za mlade i djecu, a uskoro i organiziranjem svibanske pobožnosti u čast Majke Božje, ne samo u Kanfanaru, nego u više drugih mjesta širom župe. Posebno je župnik Miro neumoran u preporukama za moljenje krunice i štovanje Precistog Srca Marijina u svibnju.

Iz novije povijesti Crkve u Istri opažamo da su se u povezanosti s kanfanarskim misijama odvijala i druga značajna događanja, od kojih spominjemo samo neka.

Dok su Mirove misije bile još u fazi priprema, 15. veljače 1946. istarski su svećenici poslali ono vrlo hrabro pismo odlučnog upozorenja najvišim komunističkim vlastima u Istri, zahtijevajući da se obustavi proganjanje vjernika i Crkve. Tada je vlč. Miro bio tajnik Zbora istarskih svećenika i sigurno je imao značajnu ulogu u sastavljanju toga pisma.

Dva tjedna prije početak kanfanarskih misija, vlč. Miro je osobno poslao oblasnim vlastima Istre pismo (14. ožujka 1946.), sastavljeno u duhu smirenog dijaloga, ali odlučno ukazujući na niz nepravdi i protuzakonitih postupaka koje u Kanfanaru na štetu kršćanskih vjernika provode neki članovi Kotarskih Vlasti (komunisti).

Amalо više od tjedan dana pred početak misija, novine Glas Istre (21. ožujka 1946.) objavile su tekst Memoranduma koji

su hrvatski svećenici Istre predali savezničkoj komisiji, zauzimajući se za „priključenje Julisce Krajine FNR Jugoslaviji“. Tekst dokumenta potpisali su svi hrvatski svećenici članovi Zbora svećenika Sv. Pavla, a na čelu su im bili predsjednik Toma Banko i tajnik Miroslav Bulešić.

Istoga dana kad su u župi Kanfanar počele misije, biskup mons. Radossi je iz Pule 30. ožujka 1946. razasao okružno pismo, prijeteći „suspensijom od svih crkvenih službi“ svećenicima koji bi ubuduće sudjelovali na zasjedanjima Zbora svećenika Sv. Pavla.

Vlč. Miro je vjerojatno već tijekom misija primio vijest o zastrašujućim prijetnjama koje je biskup Radossi uputio svećenicima, no on je čekao da se biskup vratи iz Venecije, pa mu je tek 13. travnja 1946. uputio pismo kojim mu javlja o lijepim plodovima misija, ali mu odmah izražava i svoju zapanjenost zbog prijetnji svećenicima Zbora Sv. Pavla. Ipak, biskupu javlja i svoju spremnost da se podloži njegovim odredbama.

Biskup Radossi malo potom (24. travnja 1946.) razasao je novu okružnicu iznoseći mnogo prigovora na Memorandum hrvatskih svećenika objavljen u Glasu Istre. Vlč. Miro je, uvidjevši da su biskupovi stavovi o položaju hrvatskih vjernika u Istri za njega kao katoličkog svećenika naprosto neprihvatljivi, biskupu uputio otvoreno pismo 16. svibnja 1946., braneći istarske svećenike i prenoseći njihova gledišta. (Nastavlja se)

Identitet drame – drama identiteta

Bogata izdanja Istarskog ogranka Društva hrvatskih književnika potvrdila da se zavičajno oplemenjuje nacionalnim, a nacionalno zavičajnim.

Sa 17. "San(n)jam knjige u Istri"

PULA Od 2. do 11. prosinca u Domu hrvatskih branitelja u Puli održan je 17. "Sa(n)jam knjige u Istri – festival knjiga i autora". Nakon prošlogodišnje teme koja je spojila knjigu i film, ova je sajamska edicija spojila knjigu i kazalište u temi „Identitet drame – drama identiteta“. Tema se proširila te se progovorilo o jeziku i identitetu, identitetu kroz pop kulturu, problemima identiteta pisaca i općenito umjetnika kroz sajamske programe "Drama identiteta", "Identitet drame", "Kazalištarije", "Doručak s autorom", "(Op)sesije", "Istra ispod kore"... Zamjetno mjesto među 15 tisuća naslova više od 200 hrvatskih nakladnika zauzeli su istarski nakladnici, među kojima su se posebno isticala mnogobrojna i bogata izdanja Istarskog ogranka Društva hrvatskih književnika, čime je još jednom naglašeno da se zavičajno ople-

menjuje nacionalnim, a nacionalno zavičajnim, kao neraskidivom cjelinom međuodnosa i preplitanja.

U sklopu sesije "Identitet drame", odmah nakon otvaranju sajma, predstavljena je knjiga Marije Crnobori „Životić: Eseji, kazališni i ini“, a snažnu notu zavičajnog i općenacionalnog dali su sadržaji sajamskog dijela Istra ispod kore: Stipan Trogrlić „Mons. Božo Milanović: Istarski svećenik (1890.-1980.), crkveno-vjersko i javno-političko djelovanje“; Andrea Matošević „Pod zemljom: antropologija rudarenja na Labinštini u 20. stoljeću“; Boris Domagoj Biletić „Književni portret: Stjepan Vukušić“, „Književni portret: Milan Rakovac“.

Pokrenut prije četiri godine, "Monte Librić" (ili "Osmo pulsko brdo") kroz desetak festivalskih dana pokaz-

zao je najbolja i najvrjednija izdanja književne produkcije za djecu. Ove godine - smješten u središnjoj dvorani Doma hrvatskih branitelja – na "Monte Libriću" se predstavljalo, čitalo knjige, sanjarilo, slušalo priče i autore kroz raznolike i maštovite aktivnosti: "Piknik s autorima", "Libraonica", "Radionice stvaralačkog pričanja", "Igranje poezijom: kreativna radionica", "Slušaonice", "Radioigre za djecu i mlade", "Animirani filmovi", "Priča za laku noć". U sklopu tog programa, koji je privukao djecu svih uzrasta, predstavljen je Tomislav Milohanić i njegova knjiga lektire „Deštini i znamenja - istarske priče i pjesme“.

Završna svečanost i dodjela nagrade Kiklopa u 13 kategorija, upriličena je u jednom od najljepših i najreprezentativnijih pulskih prostora – galeriji "Sveta srca" Arheološkog muzeja Istra. (L)

Domaći fratri protjerani

Premda Sveta Stolica za ovakve promjene redovito čeka međudržavne ugovore, neke su generalne uprave u svom nacionalnom žaru i prije toga samostane u okupiranim krajevima podvrgnule talijanskim poglavarima. Tako je generalna uprava franjevaca konventualaca u Rimu već 30. siječnja 1919. izdala dekret o izuzimanju samostana u Piranu i Cresu iz Provincije sv. Jeronima i priključenju u Padovansku provinciju.

Piše Stanko Josip ŠKUNCA

Od nekad brojnih muških redovničkih ustanova u Istri u vrijeme Italije djelovali su još samo franjevci, franjevci konventualci, kapucini, salezijanci i benediktinci (u Dajli). Redovnici i redovnice dijelili su sudbinu Crkve u Istri. Samostani koji su došli pod Italiju, a imali svoje matične kuće u novoj južnoslavenskoj državi morali su se inkorporirati u talijanske redovničke ustanove, a redovnici su mogli ostati ili prijeći u samostane svoje stare provincije.

Premda Sveta Stolica za ovakve promjene redovito čeka međudržavne ugovore, neke su generalne uprave u svom nacionalnom žaru i prije toga samostane u okupiranim krajevima podvrgnule talijanskim poglavarima. Tako je generalna uprava franjevaca konventualaca u Rimu već 30. siječnja 1919. izdala dekret o izuzimanju samostana u Piranu i Cresu iz Provincije sv. Jeronima i priključenju u Padovansku provinciju. Samo nekoliko mjeseci kasnije domaći su fratri čak istjerani iz dotičnih samostana, odakle su smjeli uzeti samo osobne stvari, a zatim su se morali privremeno smjestiti u tuđim kućama dok ne nađu prikladni stalni smještaj. Promjene je ozakonila Kongregacija za redovnike Svetе Stolice 1924. godine.

Padovanski su konventualci htjeli pojačati svoju prisutnost u Istri pa su oko bacili na samostan Sv. Franje u Puli, suprimiran još u

doba Napoleona. Već početkom 1921. vlasti dozvoljavaju da se tadašnji vojni kompleks Sv. Franje može adaptirati za samostan padovanskih franjevaca. Godine 1923. veliki požar uništio je pulsku katedralu pa je biskup Paderzoli zamolio gradske vlasti da se što prije obnovi crkva Sv. Franje koja bi privremeno služila za biskupska slavlja. Tako je 700. obljetnica smrti sv. Franje („najvećeg Talijana među svećima“), koja se imala slaviti 1926. pomogla da se požuri s obnovom te su 12. studenoga 1926. fratri mogli otvoriti samostan. Tom je prigodom izvedena „Pjesma bratu Sunču“ pulskog franjevca konventualca fra Giacoma Gorlatta (1889.-1951).

Da bi pojačali svoju pastoralnu prisutnost u Puli konventualci su 1938. kupili teren pored današnje Vitezićeve ulice i jednu kućicu adaptirali za kapelu Sv. Josipa. Blagoslovljena je i stavljena u službu početkom 1940., s nakanom da se jednom izgradi veća crkva i samostan u čast istog sveca. Godine 1942. biskup Rafael Radossi, i sam konventualac, osnovao je župu Sv. Josipa i predao fratrima.

Franjevačka provincija sv. Jeronima (Zadar) dolaskom Italije izgubila je četiri svoja samostana (Barban, Kopar, Nerezine, Zadar). Generalni vizitator i uprava provincije htjeli su od istarskih samostana formirati posebni komesarijat iste provincije, no generalna uprava u Rimu po-

savjetu Svetе Stolice 1923. određuje da se dotični samostani inkorporiraju najbližim talijanskim provincijama „in modo stabile e permanente“. Tako je zadarski samostan Sv. Frane, inače vjekovno sjedište provincije, priključen ankonitanskoj, a samostani u Barbanu, Kopru i Nerezinama venecijanskoj franjevačkoj provinciji. Istoj je pokrajini pripao samostan u Pazinu, koji je do tada pripadao slovenskoj provinciji sv. Križa.

Fratri koji su se osjećali Talijanima ili su ih simpatizirali mogli su ostati u svojim samostanima, a takvih je bilo samo nekoliko. U ispraznjene samostane uselili su se novi talijanski redovnici koji nisu znali niti htjeli naučiti hrvatski jezik, premda u Istri „100 metara izvan gradskih zidina jedva da je bilo Talijana“.

Što se tiče samostana Sv. Ane u Kopru, fratri su brzo osjetili da će biti priključeni novoj provinciji. U kronici koparskog samostana nalazimo zapisano da je početkom prosinca 1920. u Kopar stigao venecijanski franjevac P. Antonio Quaggetto, poslan kao propovjednik za blagdan Gospe Imakulate. Pratio ga je mlađi fratar i nije tajio da usput želete razvidjeti situaciju, jer da provincial želi tamo poslati jednog fratra „za pomoć“. Kroničar primjećuje da će u Pazinu od njih biti male koristi, zato što ne poznaju jezik, lingua slava, kojim se tamo govori. Hrvatski i slovenski frat-

iz samostana

ri s boli su napustili Kopar 1923./24. godine. Samostan sv. Franje u Rovinju od početka je pripadao Venecijanskoj franjevačkoj provinciji i u doba Italije u njemu je zamijećena živa vjerska i kulturna djelatnost. Samostanu su davali život profesori i brojni klerici, studenti teologije na Collegio Serafico. Talijanski su se fratri i bogoslovi u Rovinju osjećali „kao kod kuće“, jer je taj grad otprije poznat kao tvrđava talijanstva u Istri.

Izgleda ipak da je talijanske fraatre najviše zanimala Pula. U svibnju 1919. u župu katedrale pozvan je za svibanjskog propovjednika P. Tito Castagna, okretan i sposoban franjevac, koji se usput interesirao o mogućnosti dolaska njihovih redovnika u Pulu. Tada se među kanonicima rodila ideja da im se stavi na raspolaganje svetište Gospe od Milosti u Šijani, koje je do tad posluživao jedan mirski svećenik. Fratri su u blizini kupili kuću i već 1. siječnja 1920. otvorili mali samostan za četiri redovnika. Kad im je Providnost stavila na brigu više siročadi, za njih su tražili i našli kuću u gradu Puli. To prvo rješenje je bilo privremeno pa su od općine tražili da im proda prostor stare bolnice i vatrogasne garaže pored Arene. Odmah se rodila ideja da se tu izgradi veća crkva i samostan. Zavjetovali su se sv. Antunu i sv. Maloj Tereziji da im pomognu dobiti i otkupiti teren. Sveci su bili vjerni pa je stara bolnica postala orfanotrofij za tridesetak ratne siročadi. Potom su počele pripreme za osnutak i izgradnju crkve i samostana. U jesen 1929. blagoslovljena je kamen temeljac i počela izgradnja crkve koja je bila u glavnini dovršena i blagoslovljena na Sve svete 1931. Gradilo se to u patriotskom zanosu uređenih odnosa Crkve i države pa je na spomen ploči iznad glavnih vrata, osim Pape i kralja spomenut i «dux Musso-

Samostan u Rovinju

lini». Ploča je uklonjena 1945. Pitanje upotrebe hrvatskog jezika ovdje se nije ni postavljalo sve do kraja rata.

Salezijanska družba sv. Ivana Bosca imala je u Rovinju od 1913. Oratorio salesiano, koji je imao za svrhu okupljanje i kršćanski odgoj djece i mladeži. Vodila su ga dva svećenika salezijanca koji su došli iz sjeverne Italije. Zavod je bio zatvoren u vrijeme ratnih zbivanja da bi ponovo zaživio 1919. Kad je 1928. fašizam htio na se preuzeti odgoj mladeži, oratorij je morao biti zatvoren, ali je nakon sklapanja Lateranskih ugovora 1929. nastavio svoju plodonosnu djelatnost. „Tisuće mladića izvučeno je iz lošeg društva i odgojeno u Oratoriju te su postali časni i vrijedni građani“, zabilježio je nekadašnji polaznik zavoda. Dva su Rovinjca odgojena u Oratoriju postala ugledni članovi Salezijanske družbe: don Piero Margotti, teolog, filozof, psiholog i sveučilišni profesor, i don Marcello Glustich, poznati misionar u Kini. Salezijanci su se morali povući iz Rovinja 1947. godine.

Od muških redovnika u Istri su još jedino postojali franjevci kapucini u samostanu sv. Marije Magdalene u Kopru. Tu su u 19. st. držali talijansku gimnaziju i plodno djelovali u vrijeme Italije. Godine 1947.

moralni su napustiti samostan u Kopru i otišli su iz Istre, premda su im vlasti nudile samostan u Strunjanu.

Što se tiče ženskih redovničkih ustanova u Istri za vrijeme Italije, možemo reći da su bile dosta brojne, premda su neke sestre otišle nakon pada Austrije. Časne sestre uglavnom se nisu politički eksponirale, nego su predano obavljale svoj odgojno-humanitarni poziv u vrtićima, staračkim domovima, bolnicama i školama. Spomenimo barem neke: Časne sestre Instituta Svetih Srđaca, od 1910. u Puli, bavile su se katehizacijom, odgojem u vrtićima i radile kao bolničke sestre. U pulskoj bolnici je svetački živjela i radila njihova sestra službenica Božja Tarsila Osti-Ivesisch, (+1958.), kandidatica za oltar. Redovnice Presvetog Srca Isusova (Zelatrici del SS. Cuore di Gesu) imale su svoje kuće u Poreču, Vodnjanu i Višnjjanu te skrbile za stare u domovima i malu djecu u vrtićima. U Sirotištu sv. Antuna iznad Arene radile su sestre Kongregacije Svetе Obitelji, brinući se za tridesetak siročadi. Kćeri sv. Josipa vodile su u Puli Institut „Principessa Maria“ za siromašnu žensku djecu. Veći broj mladih djevojaka iz Istre (samo iz Župe Trviž njih više od 30) postale su časne sestre u raznim ustanovama posvećenog života. (Nastavlja se)

Glaukom – podmukli kradljivac vida

Najznačajniji čimbenici rizika za nastanak bolesti su povišen očni tlak i dob. Glaukom se češće javlja u dobi većoj od 50 godina, stoga je preporuka da sve osobe starije od 40 godina kontroliraju očni tlak jednom u dvije godine.

Piše dr. Ketjana MANDIĆ, djelatnost za očne bolesti pulske Opće bolnice

Glaukom je skupina očnih bolesti koje obilježava oštećenje vidnog živca te uglavnom nastaje zbog povišenog očnog tlaka. Naziva se još i zelena mrena, što dolazi od grčkog glaucos, zelenkasto, sivo, kako i izgleda zjenica u akutnoj fazi bolesti. Kod većine oboljenja simptomi ostaju nezamijećeni sve do poodmakle faze bolesti, kada već postoji oštećenje vidnog živca. Zbog toga se glaukom naziva još i podmuklim kradljivcem vida. Oštećenja su tada u pravilu nepovratna, stoga je najvažnija prevencija, a liječenje može zaustaviti i usporiti oštećenje.

Diljem svijeta glaukom je drugi po učestalosti uzrok sljepoće. Iako se može javiti u bilo kojoj dobi, najčešći je u dobi starijoj od 50 godina.

Upozadini glaukoma najčešće je povećan očni tlak, koji je uzrokovani neodgovarajućim ili zapriječenim otjecanjem očne vodice. Očna se vodica stalno proizvodi u oku i hrani leću, šarenicu i unutrašnjost rožnice. Glaukom se dijeli na one otvorenog i zatvorenog kuta (kut je mjesto gdje se spajaju šarenica i zjenica, odnosno mjesto gdje istječe većina očne vodice) te na primarne (uzrok spriječenom otjecanju očne vodice nije poznat) i sekundarne (spriječeno otjecanje očne vodice je uzrokovano drugom bolescu, npr. ozljedom oka, uznapredovalom mrenom, dijabetesom, upalom srednje očne ovojnica, itd.). Glaukom otvorenog kuta čini 90 posto slučajeva u bijelaca i gubitak vida obično nije povezan s bolima, crvenilom

ili drugim znakovima upale. U nekim slučajevima oštećenje vida može nastati i bez povišenja očnog tlaka. Glaukom zatvorenog kuta rjeđi je oblik i najčešće počinje naglo, i to bolovima u oku, glavoboljom praćenom mučninom i povraćanjem, te zamagljenim vidom.

Najznačajniji čimbenici rizika za nastanak bolesti su povišen očni tlak i dob. Glaukom se češće javlja u dobi većoj od 50 godina, stoga je preporuka da sve osobe starije od 40 godina kontroliraju očni tlak jednom u dvije godine. Češće se javlja kod visoko kratkovidnih i dalekovidnih osoba te kod produljenog kapanja kortikosteroidnih kapi. Incidencija je povećana i kod sistemskih

bolesti kao što su dijabetes, povišen krvni tlak, Chronova bolest, migrenozna glavobolja, a uz to postoji i nasljedna sklonost glaukomu.

Glaukom se liječi očnim kapima. Ako se kapima ne postiže sniženje očnog tlaka, pristupa se invazivnijim zahvatima poput laserskih i klasičnih operativnih zahvata. Ako se ne pristupi liječenju, oboljelima od glaukoma polako se sužava vidno polje.

Iako, kada nažalost oštećenja vidnog živca već postaje, ovoj bolesti nema lijeka, rana dijagnostika i doživotna terapija mogu spriječiti daljnje propadanje vidnog polja i sljepoću.

Ćakule pod ladonjon

ZVANE: Si posija šenicu za svetu Barbaru eli za svetu Luticu, e da bi se zazelenila i razresla za Božić?

JOŽE: San, vero pak. I na zornice gren svin gušton. Ne mi se grusti.

ZVANE: E, da. Lipa je to stara užanca. Jopet nas bizere i bodre zornice kako jedanbot kad smo miči bili. Magari je zjutra ovega štajuna već boti magla, daž, mraz, ma okolo srca je teplina i čutimo ditinstvo u sebi.

JOŽE: Dih ditinstva i došašća očutili smo i na humanitarnen koncertu u Poreču počekton miseca božičnjaka. Lipo je bilo viti vnliki silni narod iz svih kraji Istra u športskoj dvorani Žatika.

ZVANE: Velika je stvar kad se judi okupe za pomoći čovika u potribi i nevoji, kada se ud malega da malo, a s tin se učini jako čuda!

JOŽE: Kumpare moj, i jizbori su za nami. Narod je zbra ča je stija... Vlas nan se je gambijala. Drio mota, jenomalo ćemo plesati na livi vers...

ZVANE: A ma, a bo!? Jedanbot teče brek, jedanbot zec, se reće. Triba pojti naprid.

JOŽE: Je, kumpare, po majku brkastu! Dajmo si kuraja.

ZVANE: Ti moren reči da je bilo kuraja na proslavi dvajset lit 154. brigade HV u Pazinu. I kad si čovik posvisti da su vnuči i sini iskonskih antifašisti našli svoje mesto u postrojbama naše hrvacke vojske kad je tribalo... Da ti srce reste ud onora...!

JOŽE: Tih dan smo se domislili i Vukovara... tr Škabrnje, Dubrovnika...

ZVANE: Dvajset lit je pasalo... niki su zatajili, niki zdurali, niki su tradili, niki se zbastardali, ma Vukovar je bija i usta grad heroj.

JOŽE: Poklonimo se Vukovaru, brajne moj!

ZVANE: Čuda novitali u zadnje vrime, kumpare moj. I biskupija je dobila pojačanje. Imamo novega, mladega, pomoćnega biskupa.

JOŽE: Neka si dadu ruku iskustvo, mudrost i mlados'. I na slavu Boga!

ZVANE: Gremo proti Božiću kada će se u jaslicama roditi Ditić. I u našim jaslicama srca neka se rodij jubav, dobra voja i ufanje da će biti boje.

JOŽE: Sričan Božić!

Životić: Eseji kazališni i ini

Knjiga "Životić", s podnaslovom "Eseji kazališni i ini", Marije Crnobori, kazališne i filmske glumice, rođene u Banjolama 1918. godine, nedavno je objavljena u biblioteci Istarskog narodnog kazališta. Izvršni urednik "Životića" je Miodrag Kalčić, a knjigu su recenzirali akademik Josip Bratulić i dr. Darko Gašparović. Riječ je o tekstovima koje je Marija Crnobori pisala i objavljivala između 1952. i 2004., a za "Životić" ih je izabrala i priredila dramaturginja dr. Jelena Lužina.

"Pisana ispojedno, iskreno i neposredno, knjiga 'Životić' - jedinstvena zbirka autobiografskih zapisa koji su nastajali desetljećima - nije namijenjena samo teatrolozima ili ljubiteljima kazališta, nego svim čitateljima koje zanimaju sudbine iznimnih pojedinaca", napisala je Lužina u bilješci o autorici.

Glumačka diva Marija Crnobori više od šezdeset godina živi u Beogradu i u stalnoj je vezi sa svojim zavičajem, voljenom Istrom. Kazališna kritika i publika pamti njene uloge velikih dramskih junakinja (Antigone, Ifigenija, Ofelije, Fedre...), ali jednako tako i njeni sugestivno i vrhunsko interpretiranje čakavske poezije Balote, Nazora, Gervaisa, Črne...

Knjiga "Životić: Eseji kazališni i ini", upotpunjena crnobijelim fotografijama iz arhiva glumice, čija je kazališna i filmska karijera trajala 43 godine, na 400 stranica donosi tridesetak esejičkih zapisa o kazalištu, umjetnosti, životu; prisjeća se na velikane umjetnosti (Tito Strozzi, Ivo Andrić, Karlo Bulić), bilježi susrete sa svojim učiteljima, redateljima, suradnicima: Dubravkom Dujšinom, dr. Brankom Gavelom, Brankom Plešom... (L)

Izdavačka kuća JOSIP TURČINOVİĆ d.o.o., Pazin, narudžbe tel. 052/ 624 342

Prodavaonice: * PAZIN, A. Kalca 2, tel. 052/ 621 082

* PULA, Danteov trg 1, tel. 052/ 216 498

Vjernici iz Prisoje, rodne župe biskupa koadjutora dr. Dražena Kutleša na ređenju u Eufrazijevoj bazilici

Sljedeći broj Ladonje izlazi 22. siječnja 2012.

Dobra ruka: Sestre Radovan 400 kn; N. N. Pazin 200 kn